Gottfrid Johansson

Väster Hoxla, Sorunda

Lantbrukaren Gottfrid Johansson i Väster Hoxla är född I869 i Ösmo och var tolv år när han började spela fiol. Sedan han konfirmerats kom han i förbindelse med en några år äldre spelman; Oskar Andersson i Nynäshamn, och med honom har Johansson spelat på många bröllop och danser. Han har också sina flesta låtar efter honom.

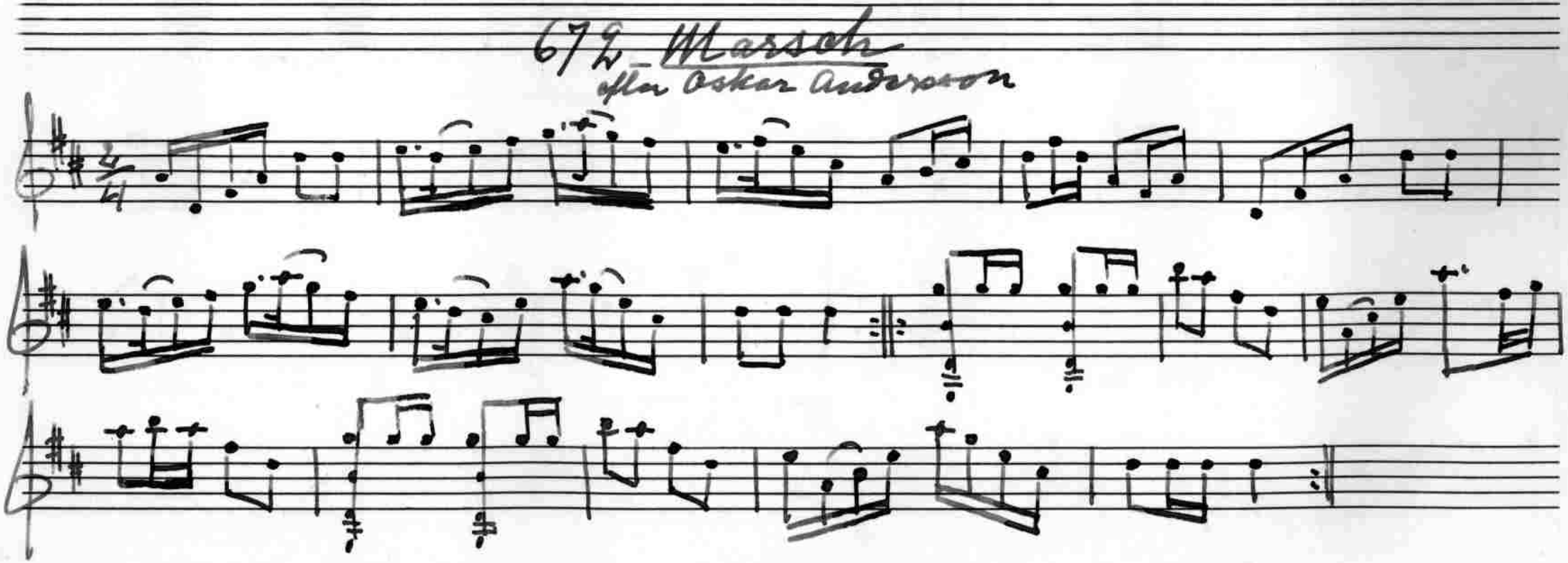
679 Marsch
efter Oskar Anderson

673 Vals

Johansson hade lärt valsen av en spelman Lindström från Västerhaninge.
Låten är en typisk s.k. herrgårdsvals från Värmland. Den tillhörde bl. a. Lomjansguttens repertoar.

En nära likalydande version har i Dalsland upptecknats efter lantmätaren Ivan Berger.

Jfr Svenska Låtar, Värmland, n:r 316.

674 Polska

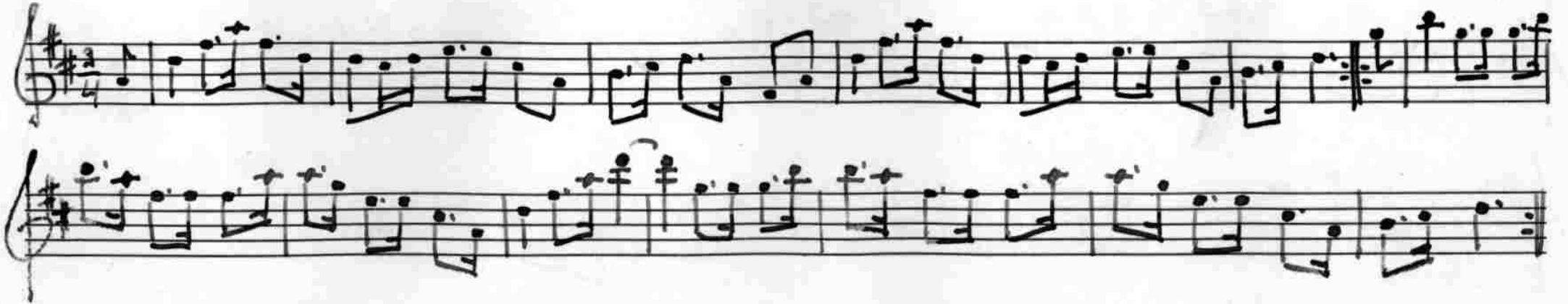

675 Marsch

efter Lindström

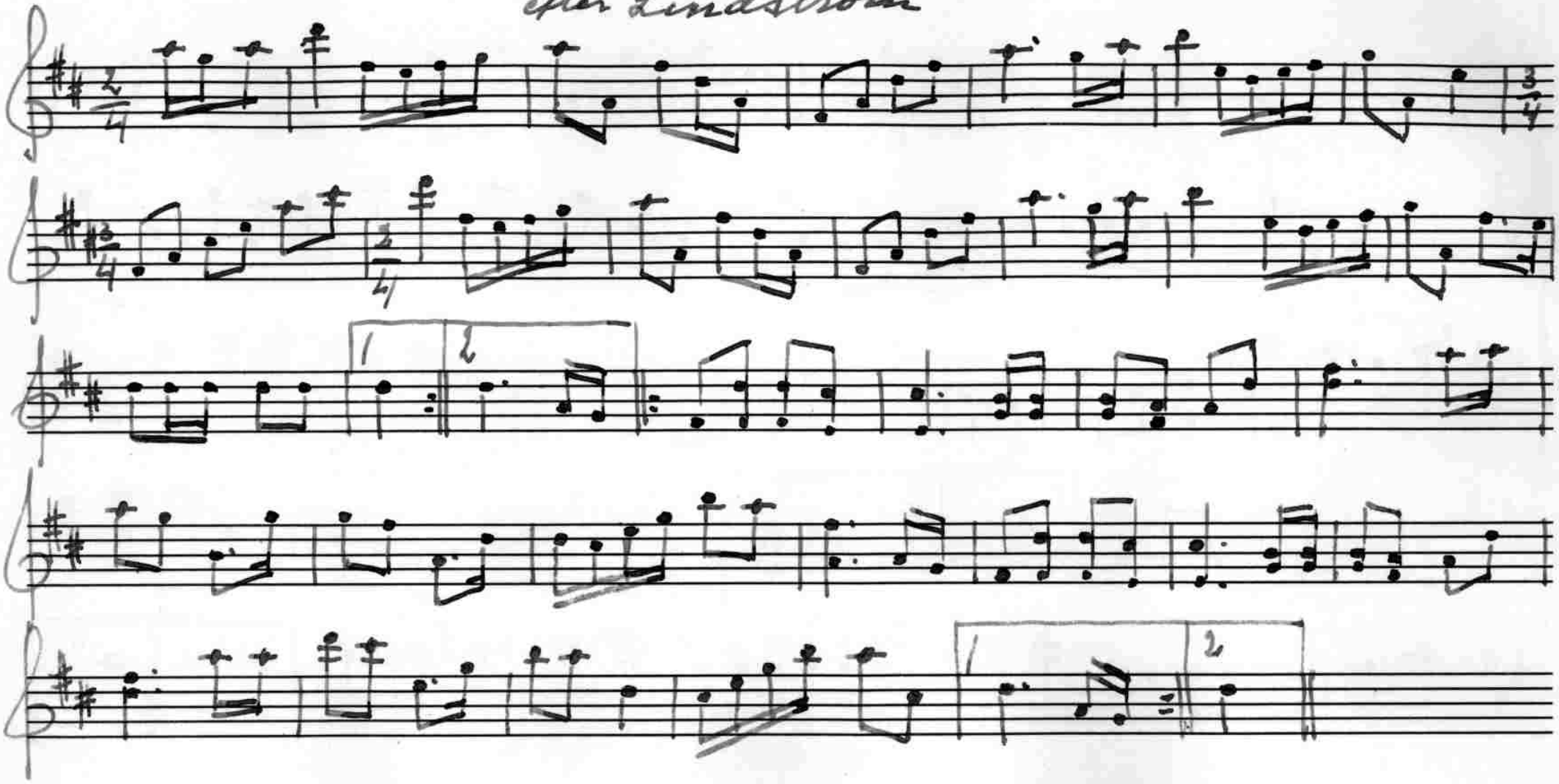

676 Vals

Ste Oskar Andersson

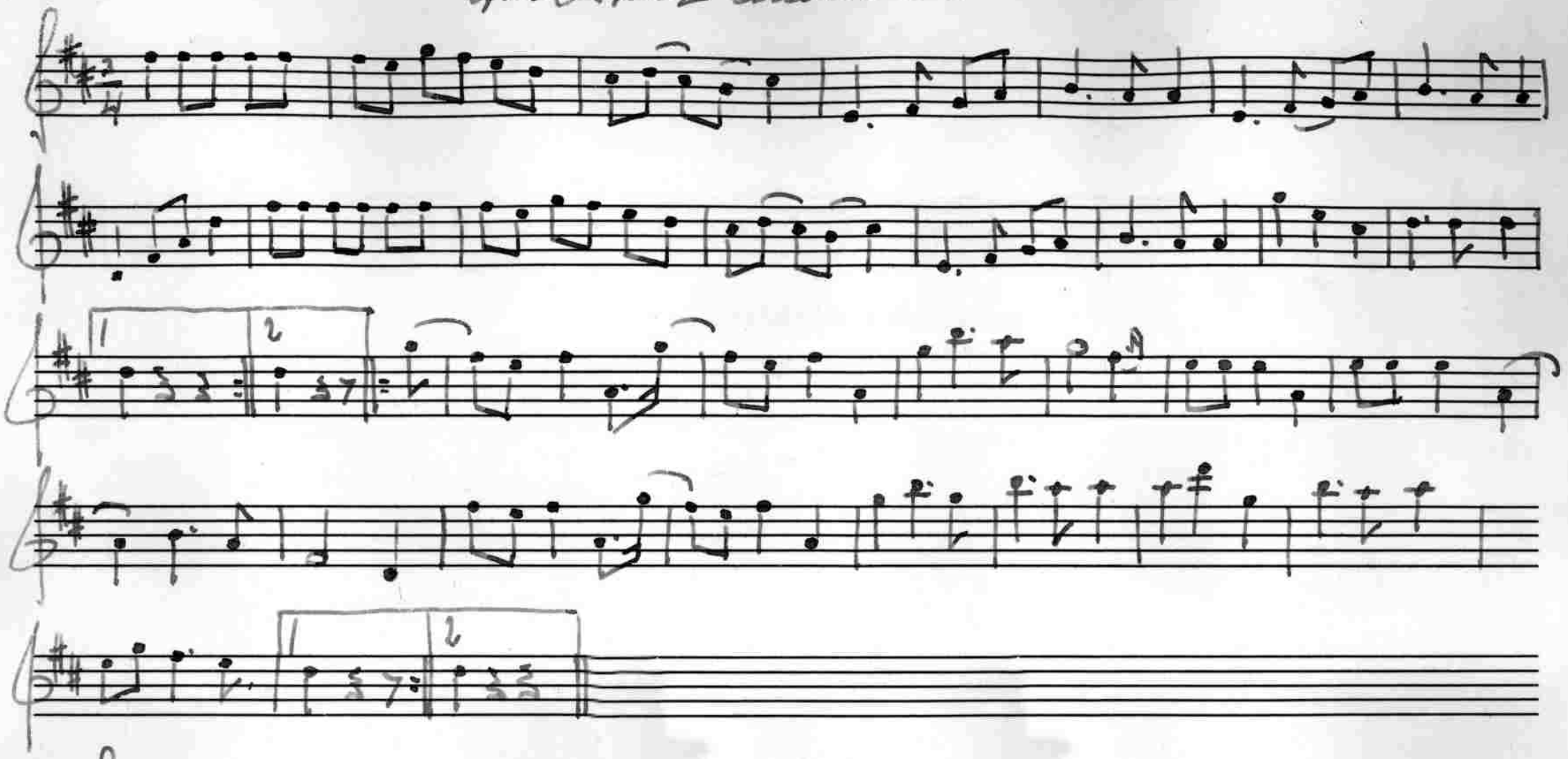

677 Polska

after Oskar Andersson

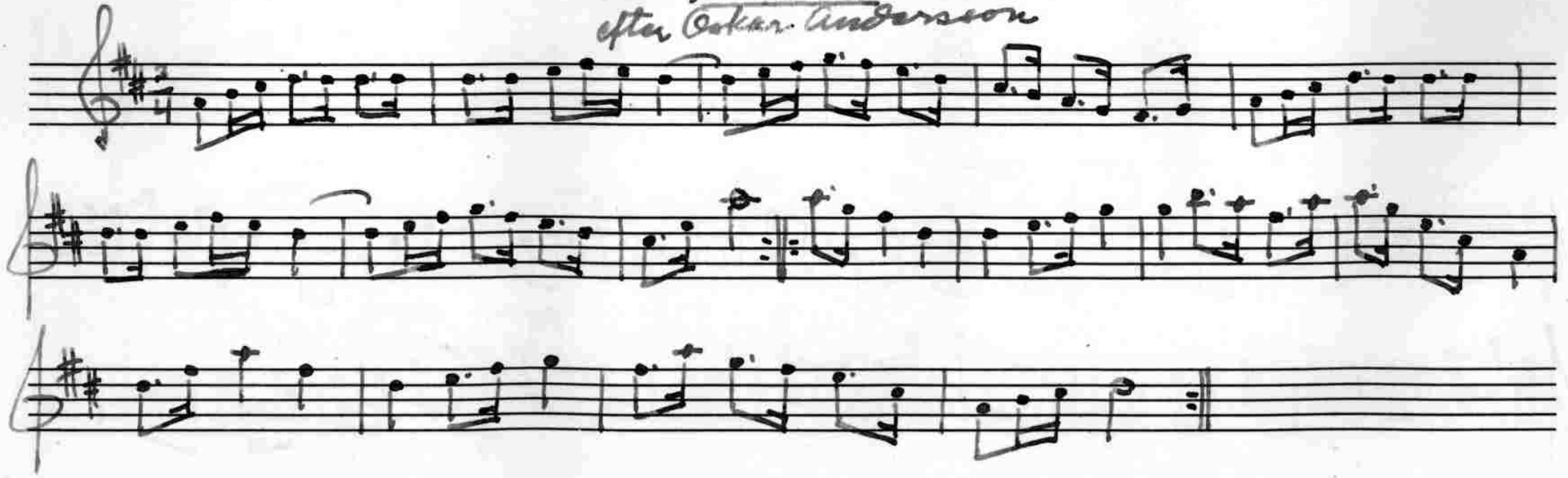

Gustaf Syrén

Södertälje

Skräddarmästaren Gustaf Syrén, bosatt i Södertälje, är broder till Johan Edvard Andersson i Nyköping och spelar fiol liksom denne. Han är född 4/9 1872 i Bogsta socken och fick, tioårig, börja spela för fadern, Anders Johan Andersson. Redan tidigt fick han åtfölja denne på bröllop och danser för att sekundera honom, och även den tio år äldre brodern, Johan Edvard, var han under lång tid följaktig då det gällde att spela till dans.

Syréns repertoar är, i stort sett, likartad med broderns. En del melodier har han efter Melker Andersson, med vilken han någon tid bodde nära granne i Östtorp, samt från en annan skicklig spelman; Oskar Blomberg i Nyköping.

678 Polska

efter fadern

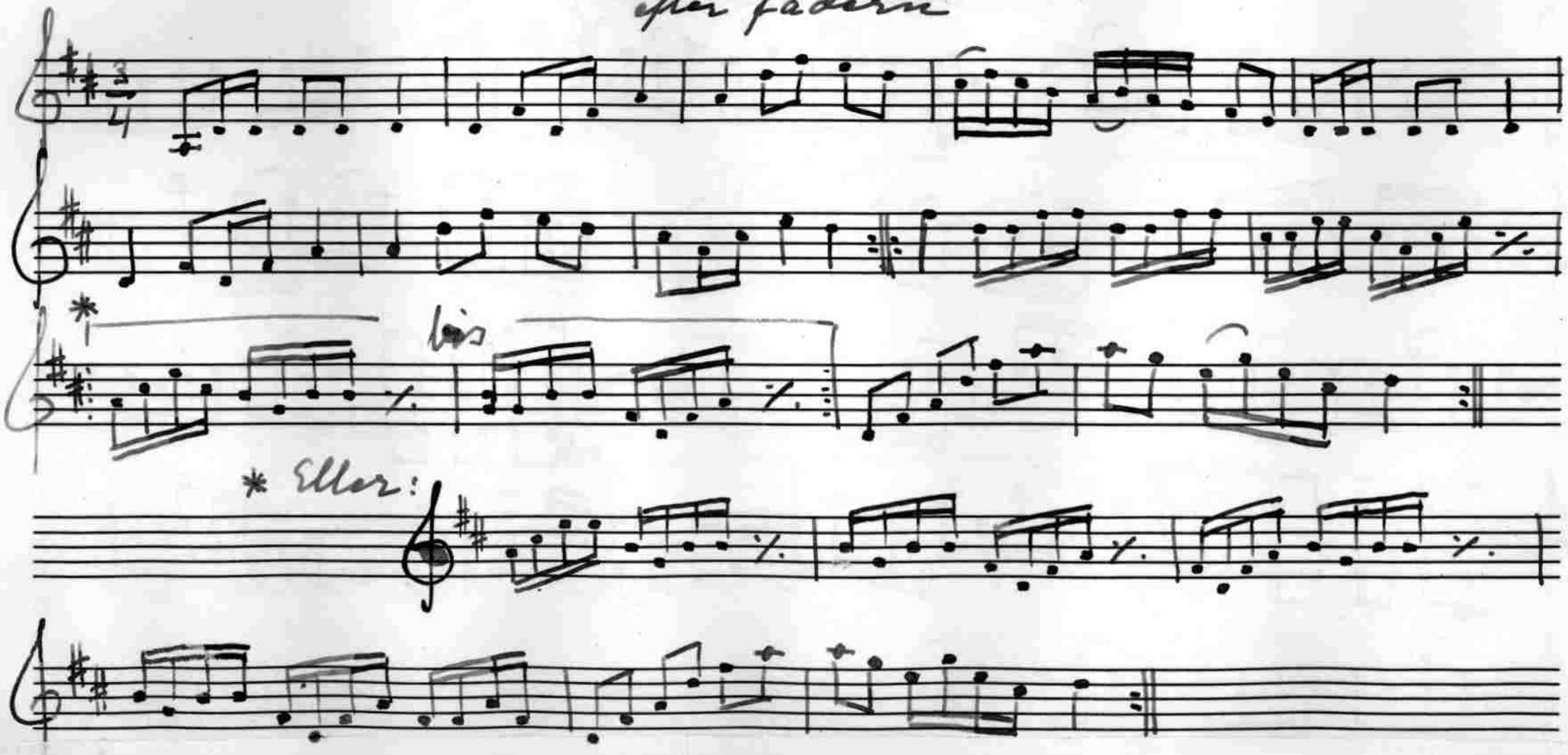

Jfr Axel Viktor Johansson, n:r 580 och Anders Gustaf Andersson, n:r 639.

679 Polska

after Melker Andersson

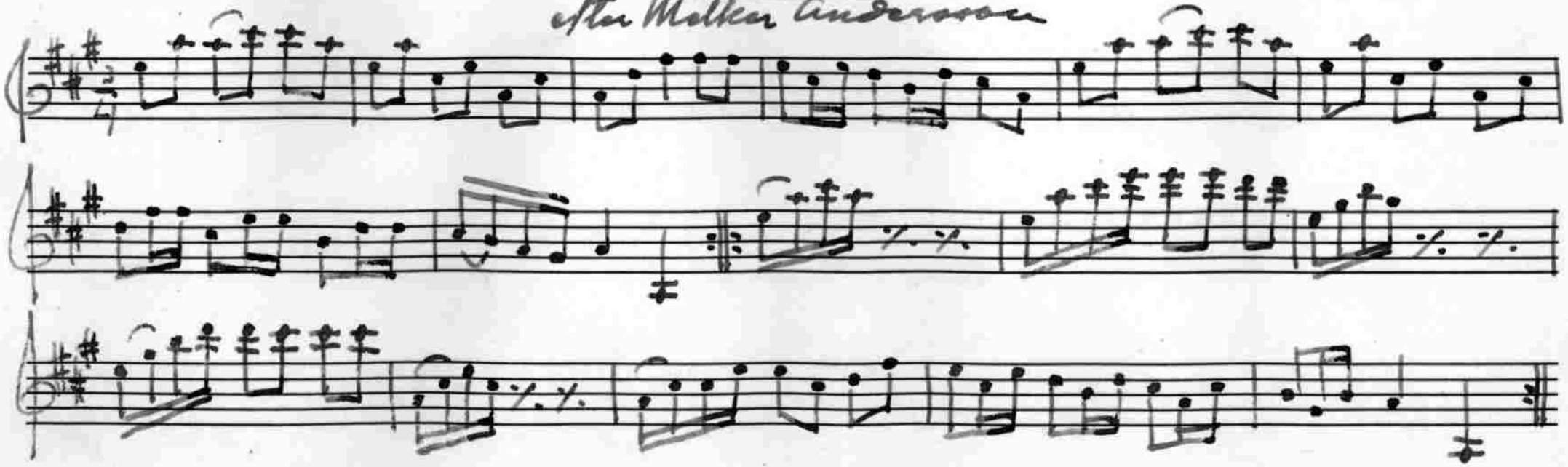

680 Vals

efter Tadema

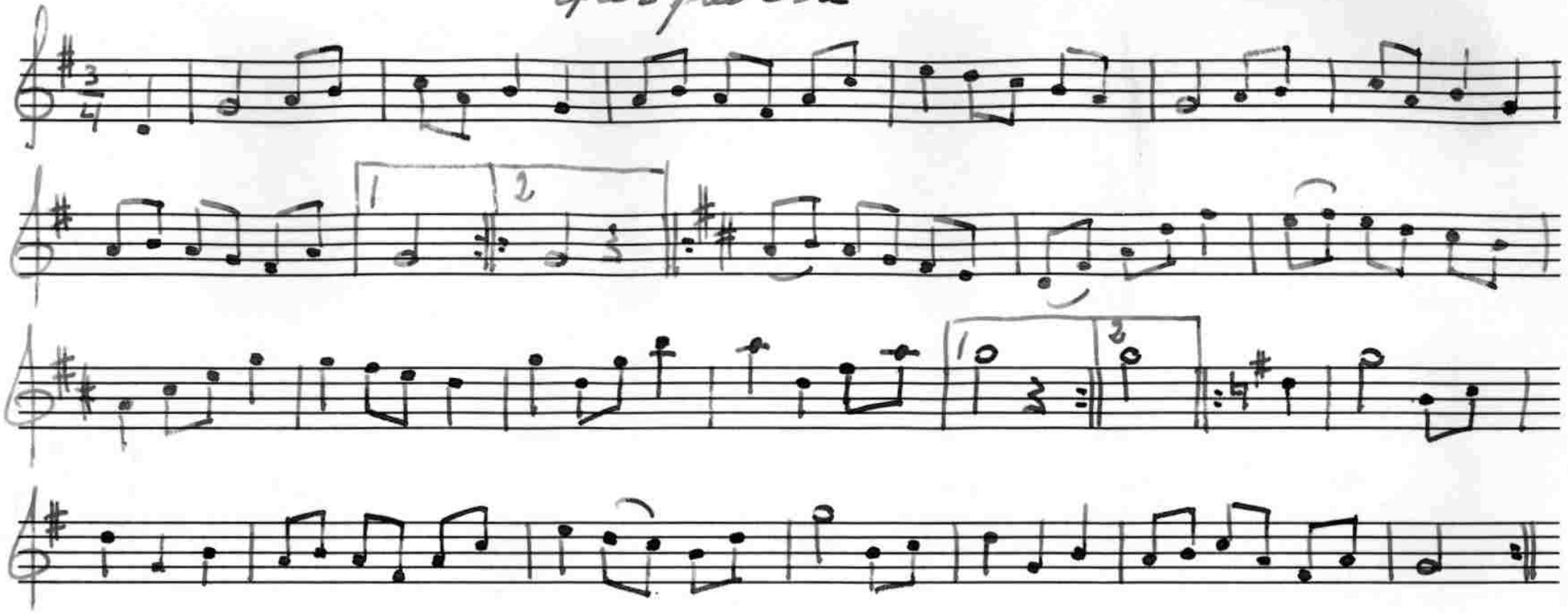

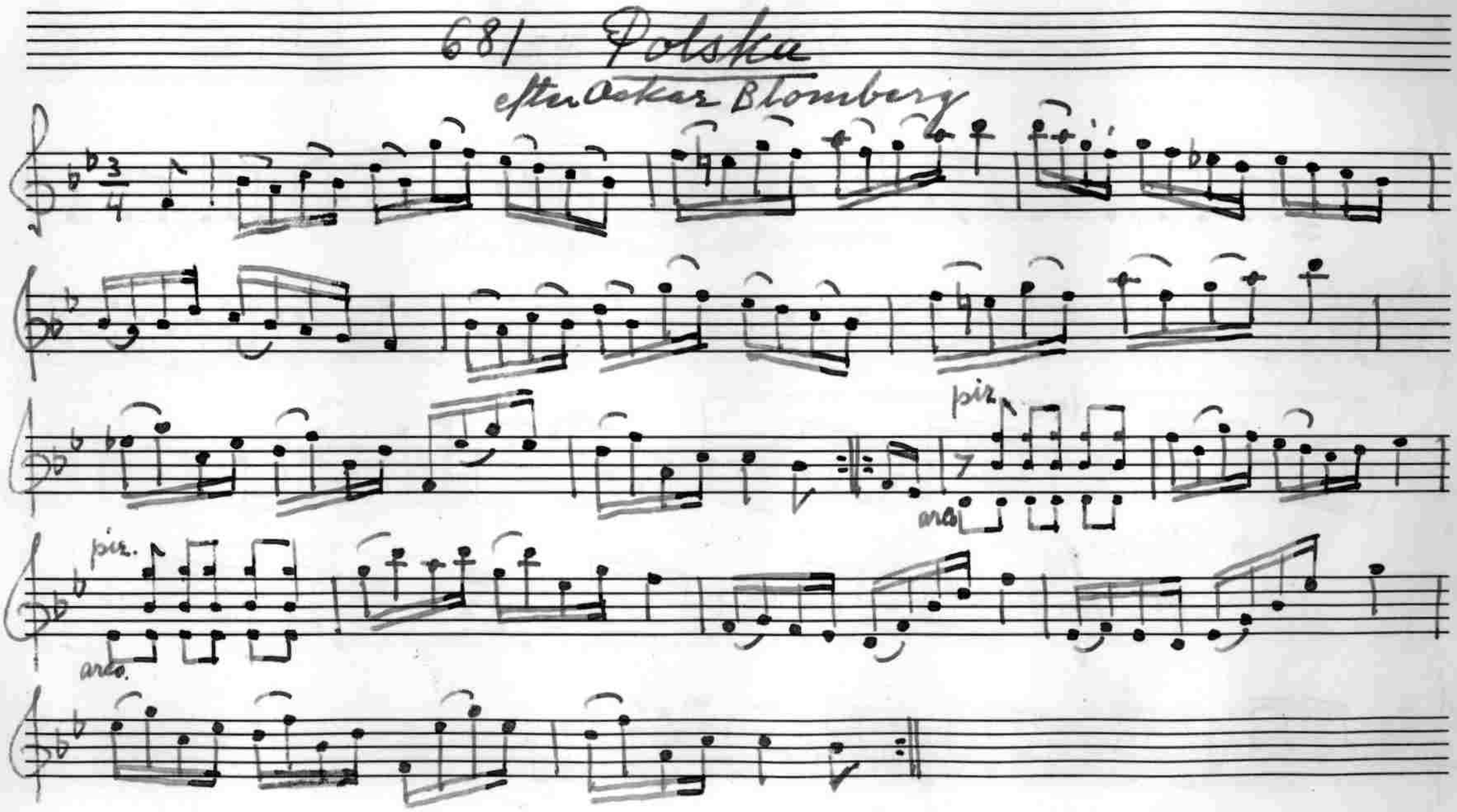

Polskan är avskriven ur en Syrén tillhörig notbok.

Frans Pettersson

Södertälje

Frans Pettersson härstammar från Taxinge där han är född 26/6 1854. Hans fader, Anders Petter Pettersson, född 1824, spelade fiol och hade lärt av Gustafsson i Kårtorp, Gåsinge. Petter Pettersson spelade mest tillsammans med skräddare Lindgren i Taxinge; en skicklig spelman, vars fader varit klockare i Taxinge.

Frans Pettersson spelade något i ungdomen men slutade upp därmed och hade sedan ingen fiol på fyrtio år. Först för omkring femton år sedan, då han närmade sig sjuttioåren, tog han åter upp musiken och skaffade sig en ny fiol, på vilken han nu spelar faderns låtar.

Pettersson har varit kusk till yrket.

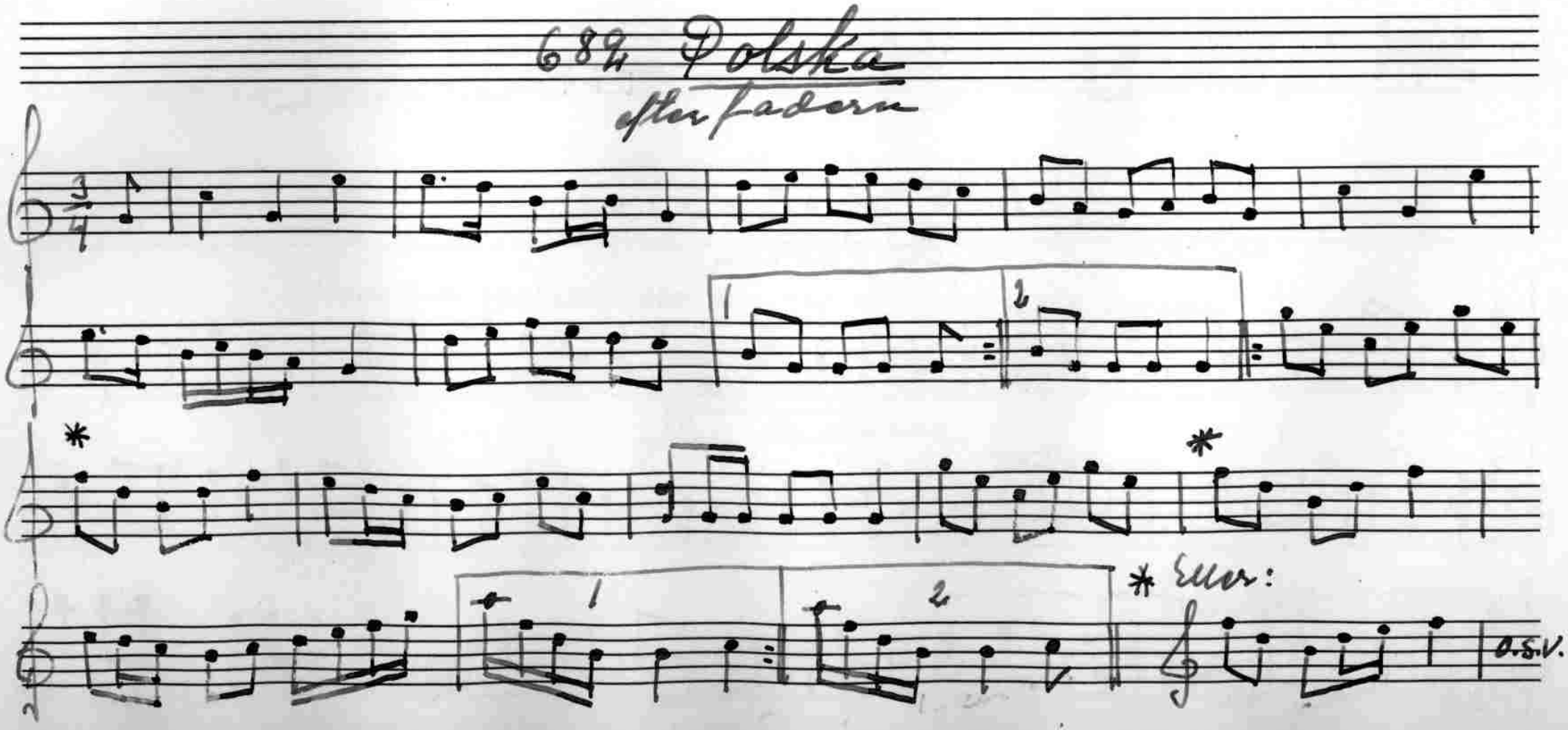
689 Polska
efter Fadern
1
2
*
1
2
* Eller:
o.s.v.

683 Polska

efter Faderne

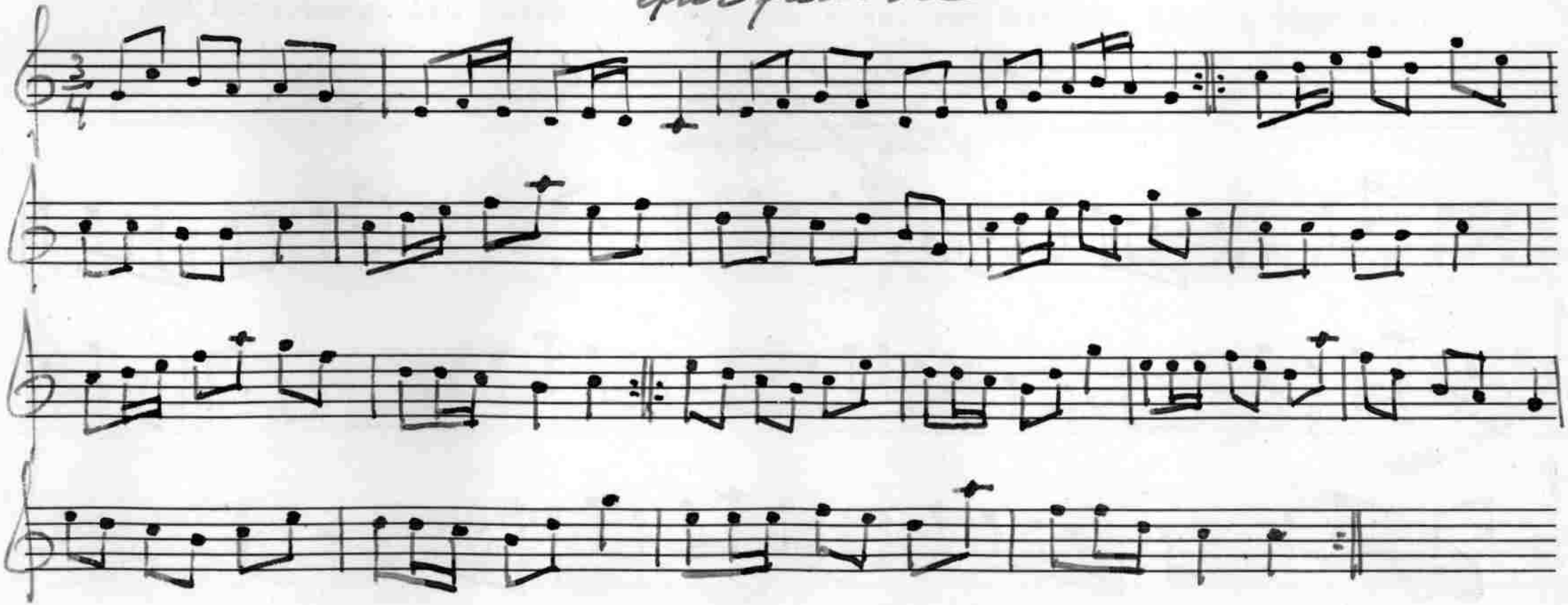

684 Vals

efter Fadern

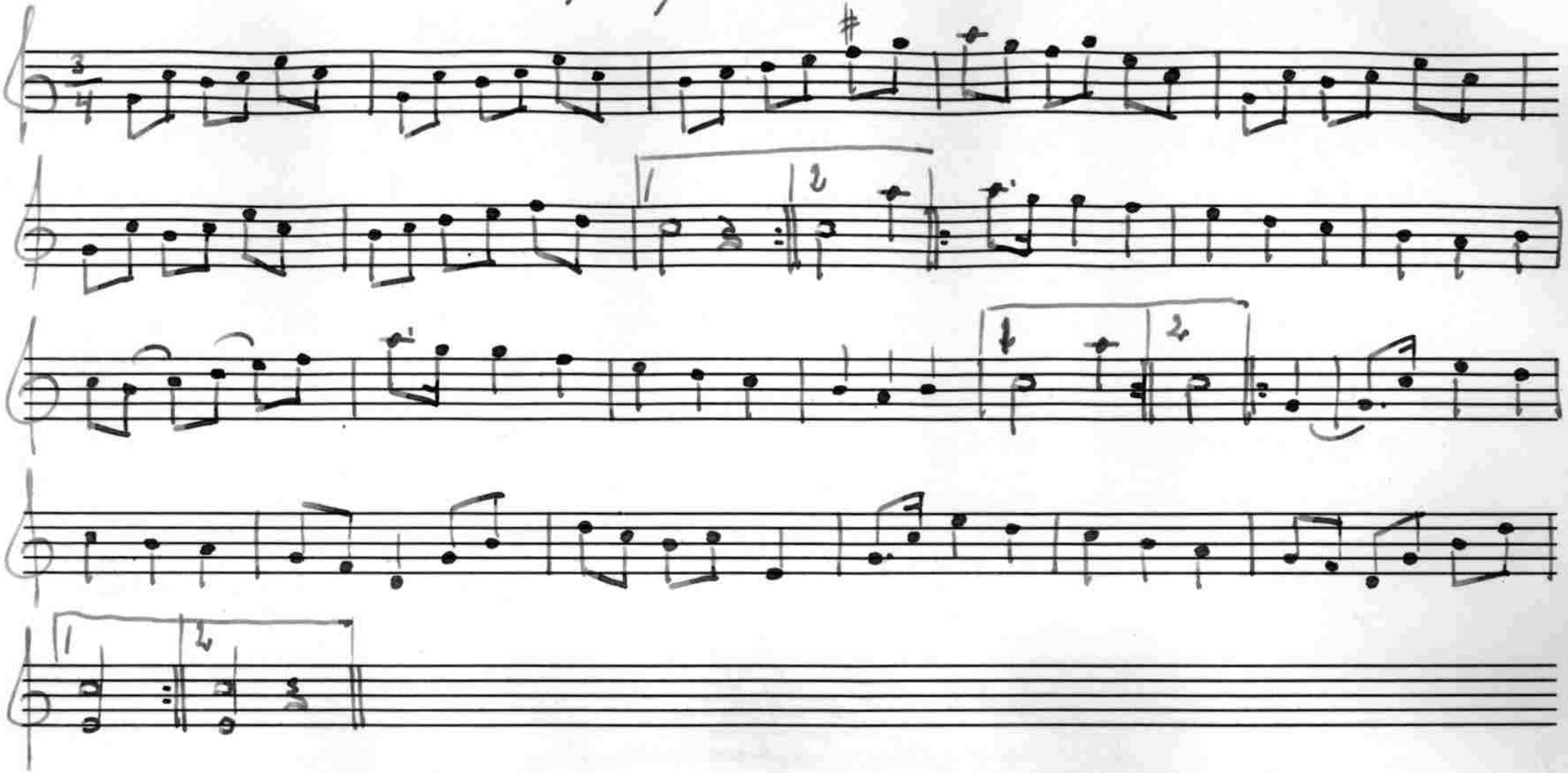

685 Vals

efter fadren

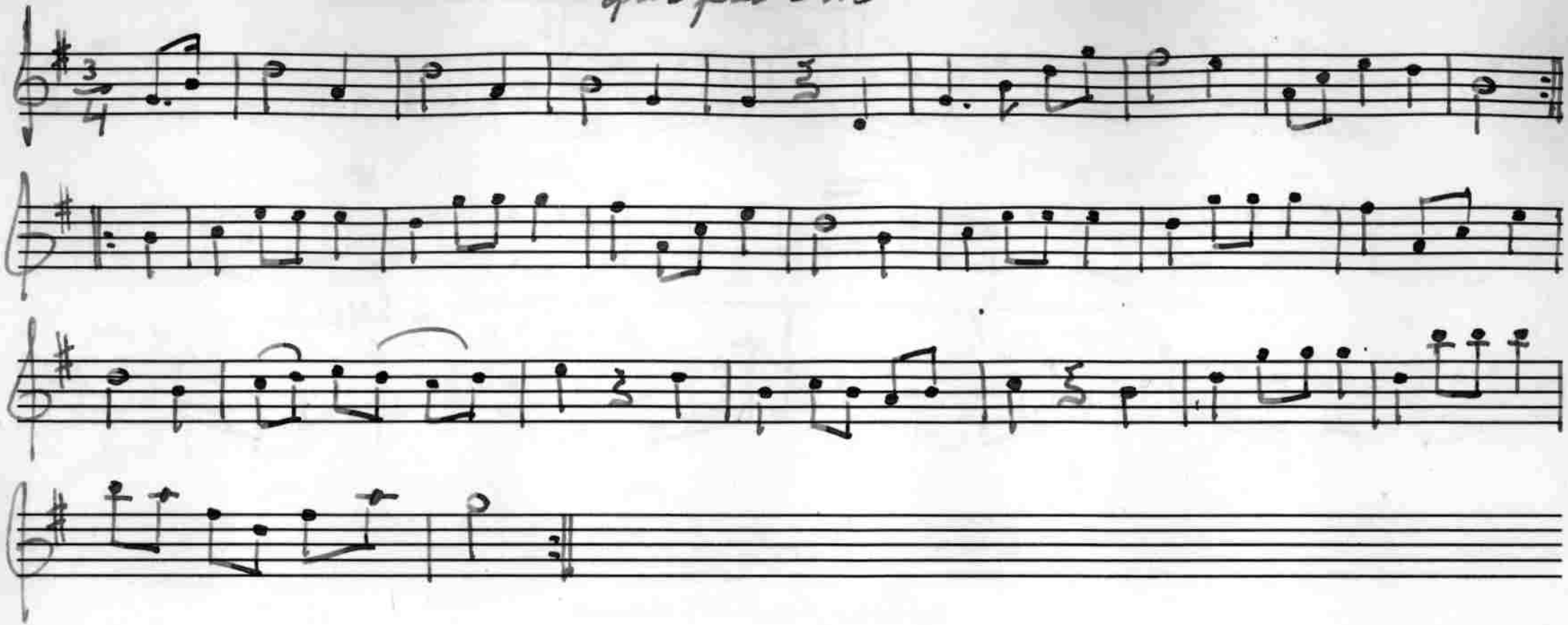

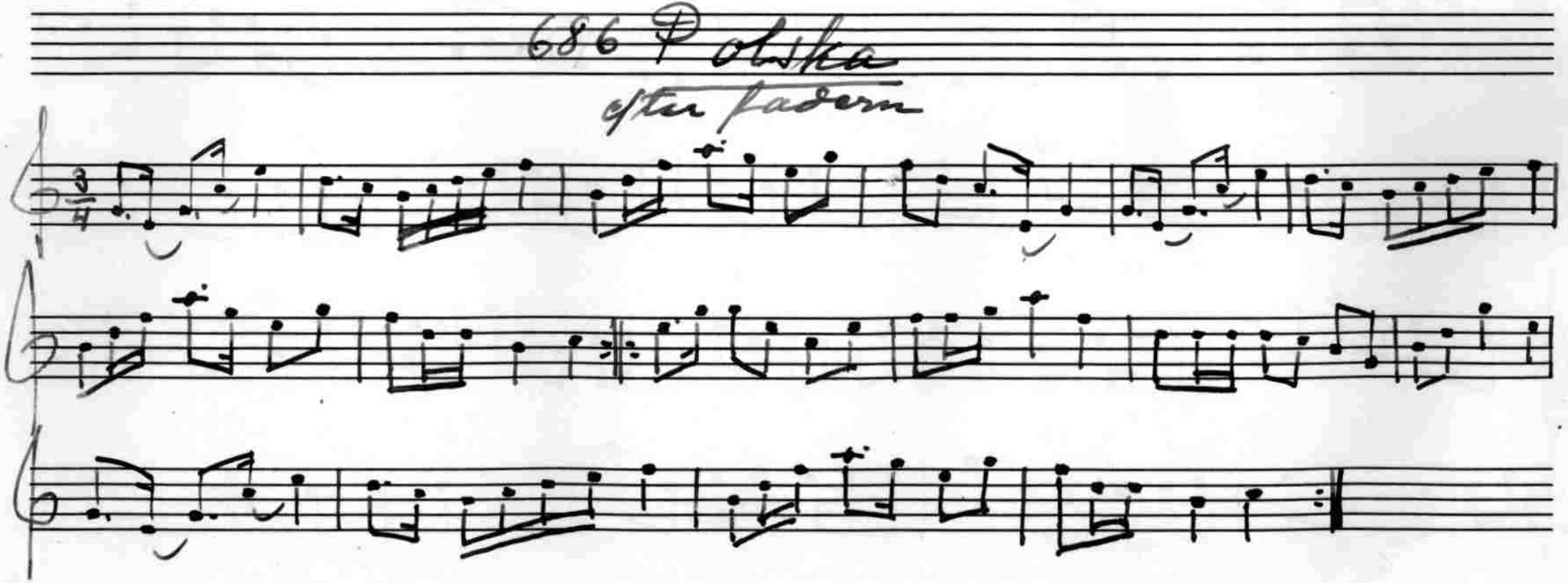
686 Polska
efter fadern

687 Brudmarsch
efter Lindgren

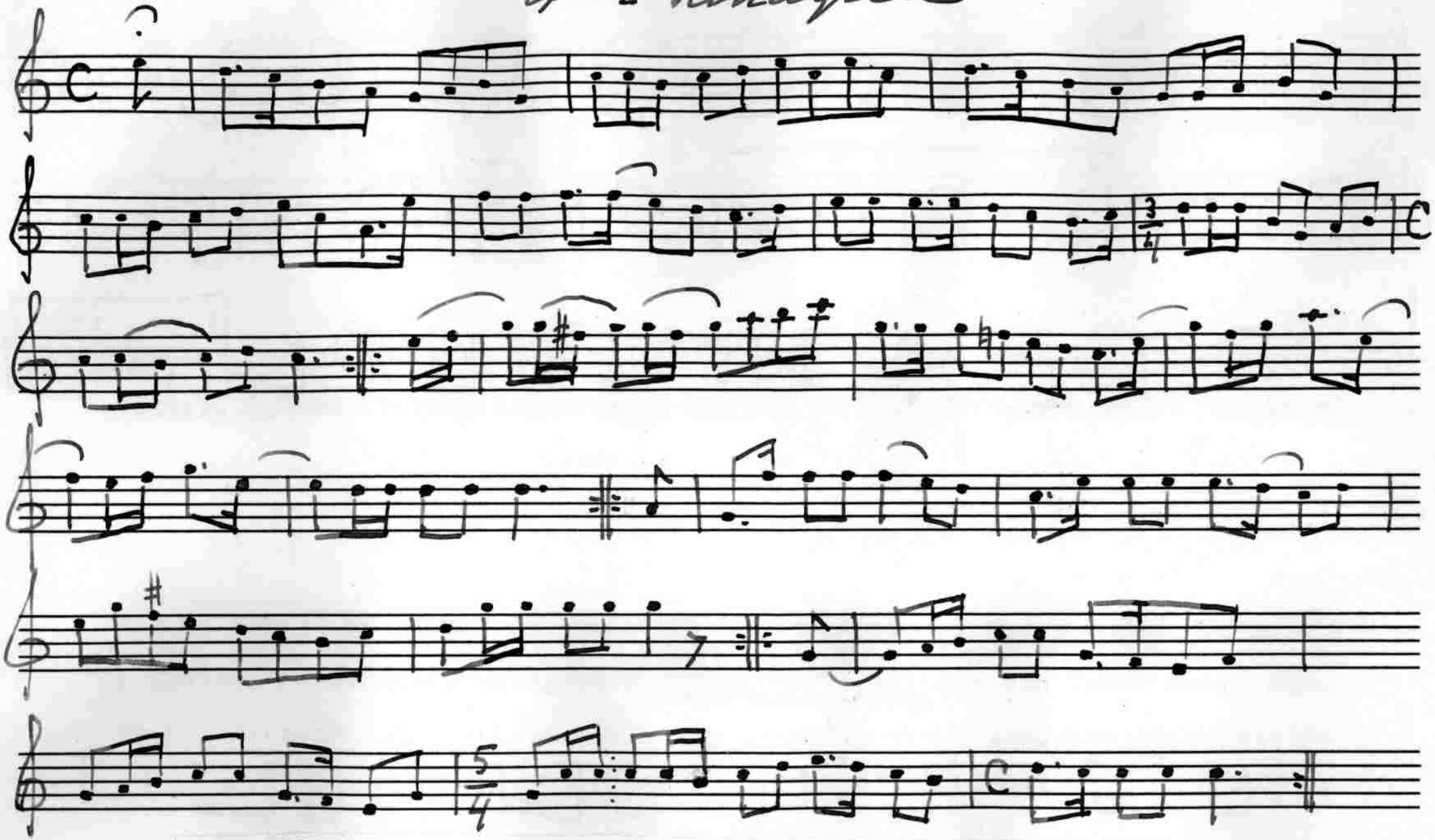

Marschen spelades när man red till och från kyrkan.

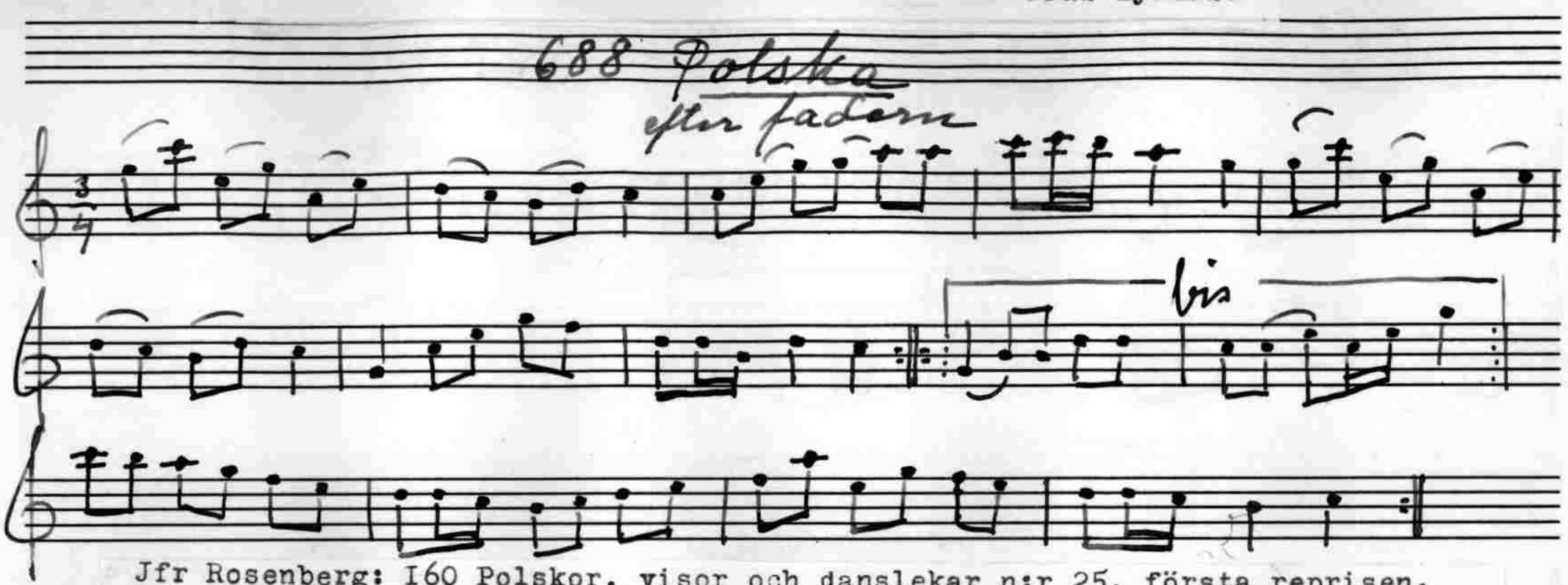

Jfr Rosenberg: I60 Polskor, visor och danslekar n:r 25, första reprisen.

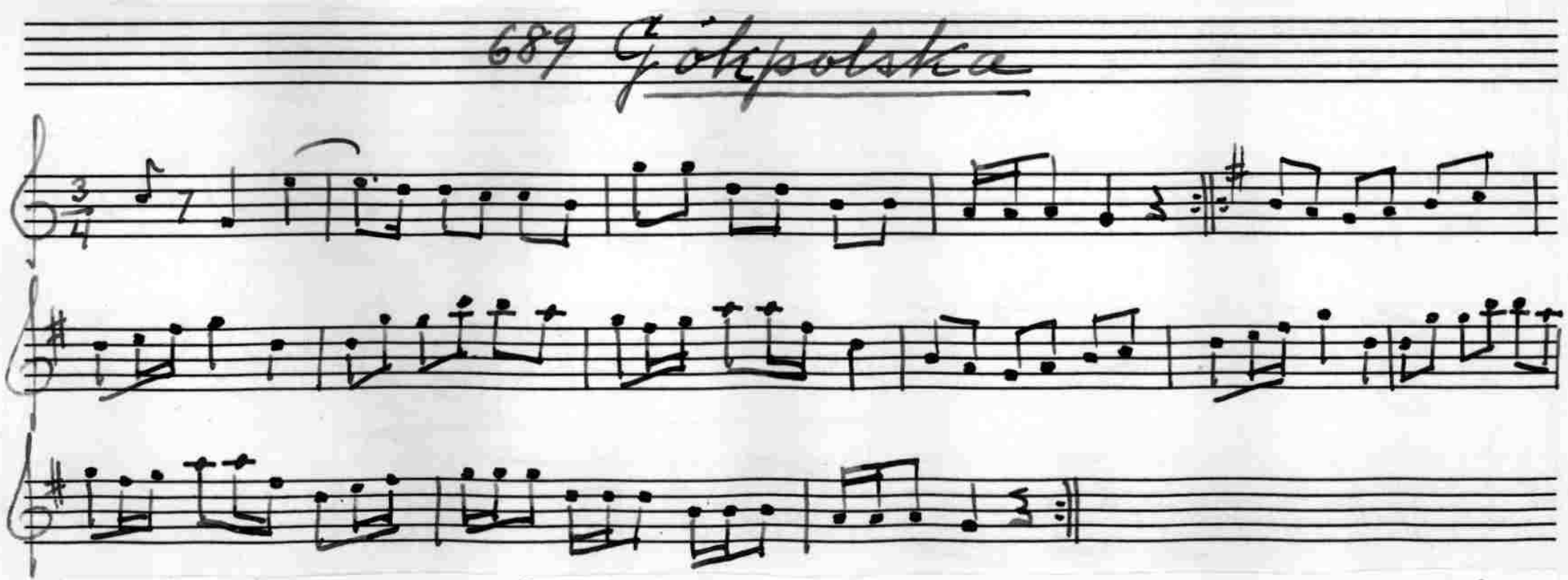

Polskan härstammade från Frans Petterssons morfader, Jan Petter Jansson från Ramtorp i Taxinge socken. Jansson var född i slutet av 1700-talet och en duktig

690 Polska

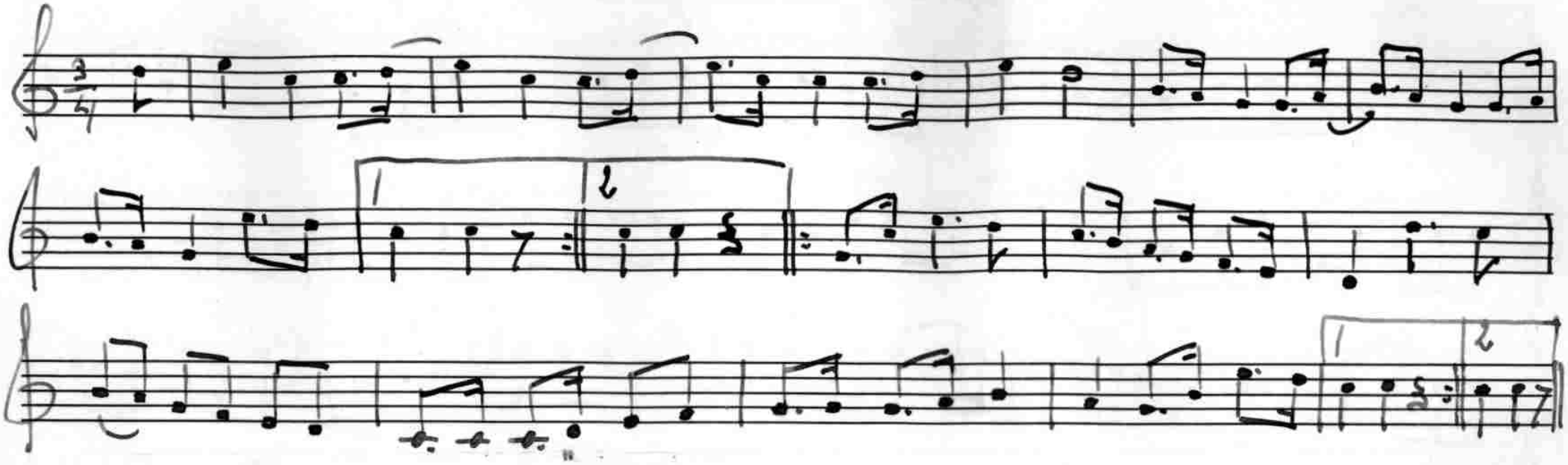

Text:"Ja, vi gubbar, ja, vi gubbar, vi ä' lustiga, vi, vi,
ja, vi gubbar, ja, vi gubbar, vi ä' lustiga, vi, vi."

Polskan var vanlig i Petterssons hemtrakt.

691 Polska

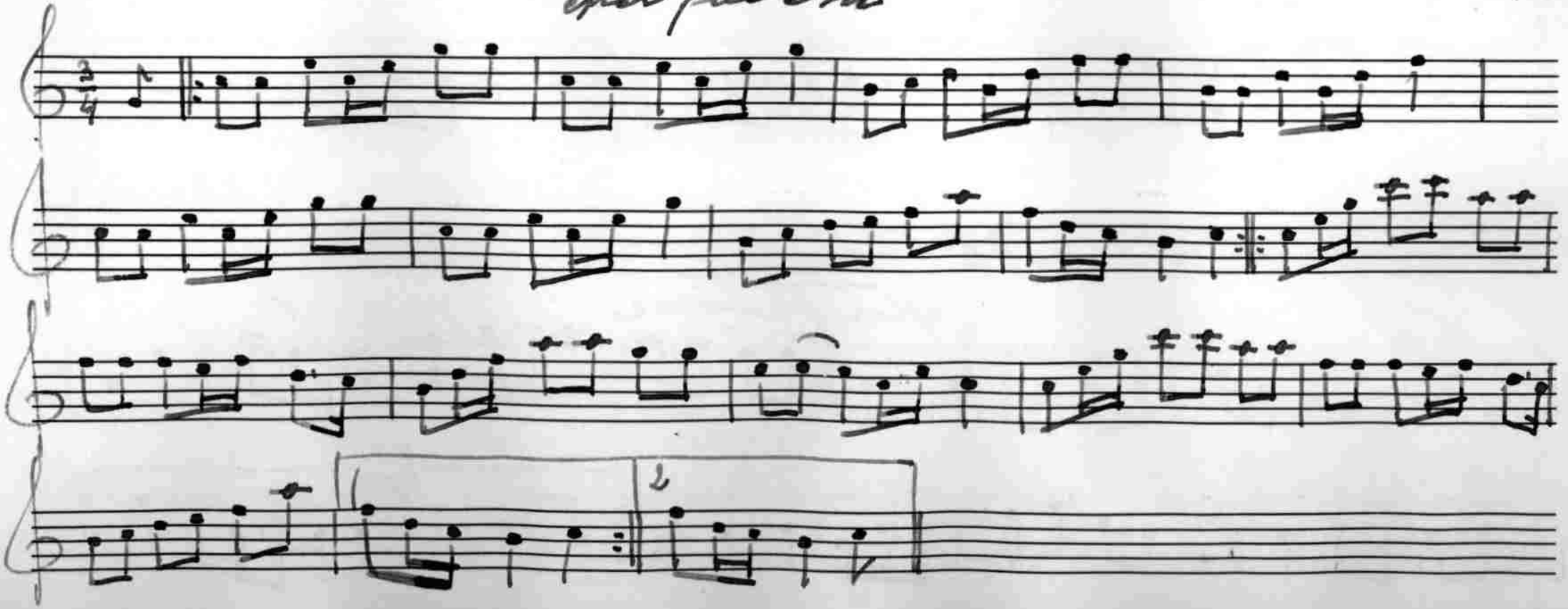

69. Polska

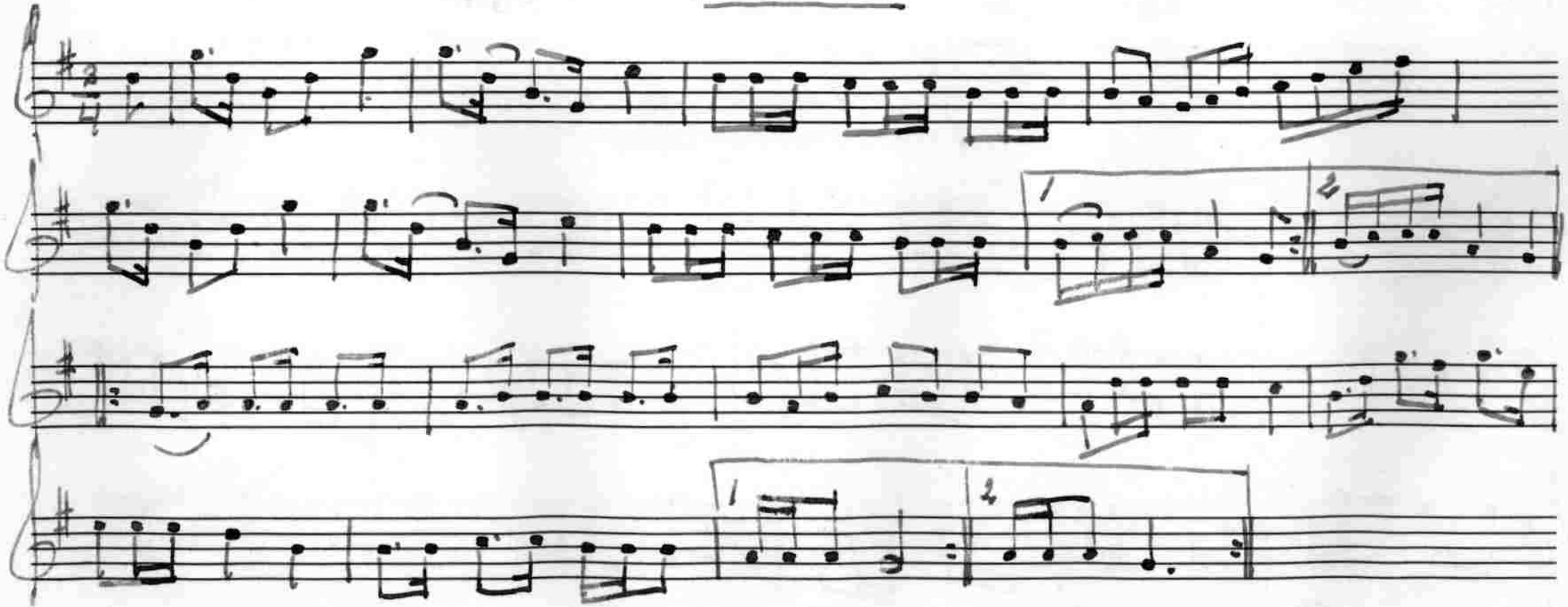

Jfr Rosenberg: 160 Polskor, visor och danslekar, n:r 19a och b.

693 Polska
efter fadern

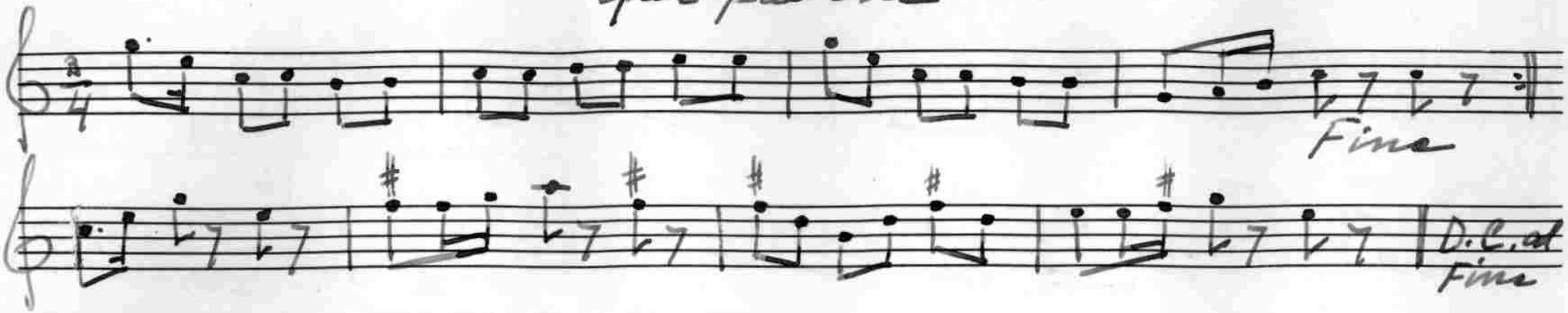

Melodien är spridd i de flesta landskap och i olika varianter samt med skilda texter. I Närke kallas den "Moster Karins polska", längre söderut "Blekinge-polskan". Se även n:r I29 och 592.

Jfr Svenska Låtar, Jämtland och Härjedalen, h. I, n:r 363, Dalarna, h.III n:r 885 och Närke n:r 46, 367 och 389 samt Bagge: 76 polskor från Östergötland, n:r I2 och 75 polskor från Uppland och Södermanland, n:r 43. Den förekommer även i Skånska Landsmålsföreningens publikation Teckningar och Toner under namn av "Dybecksvisan", samt i Rosenbergs I60 Polskor, visor och danslekar, n:r 54.

694 Vals

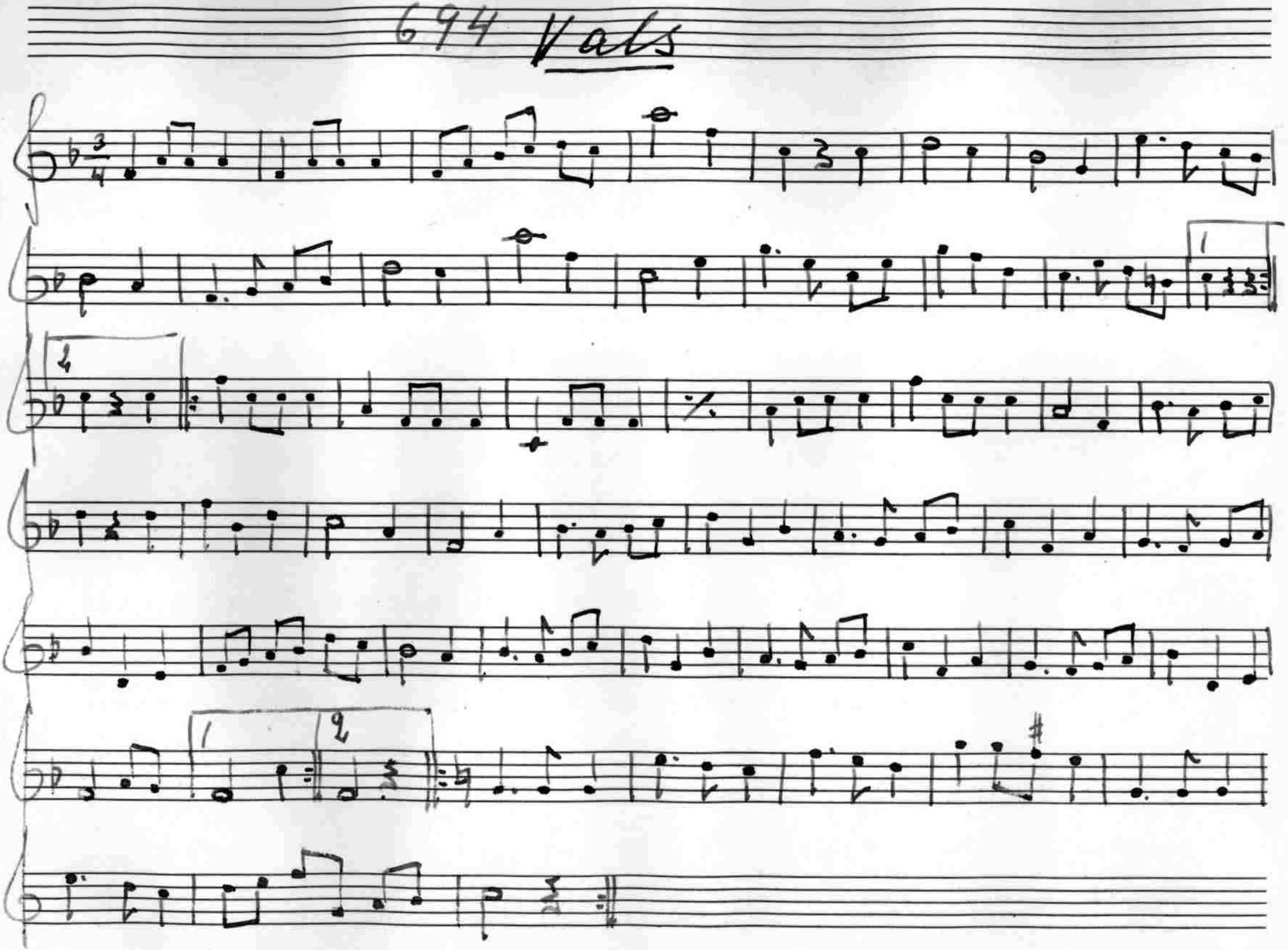

695 Polska

efter fadern

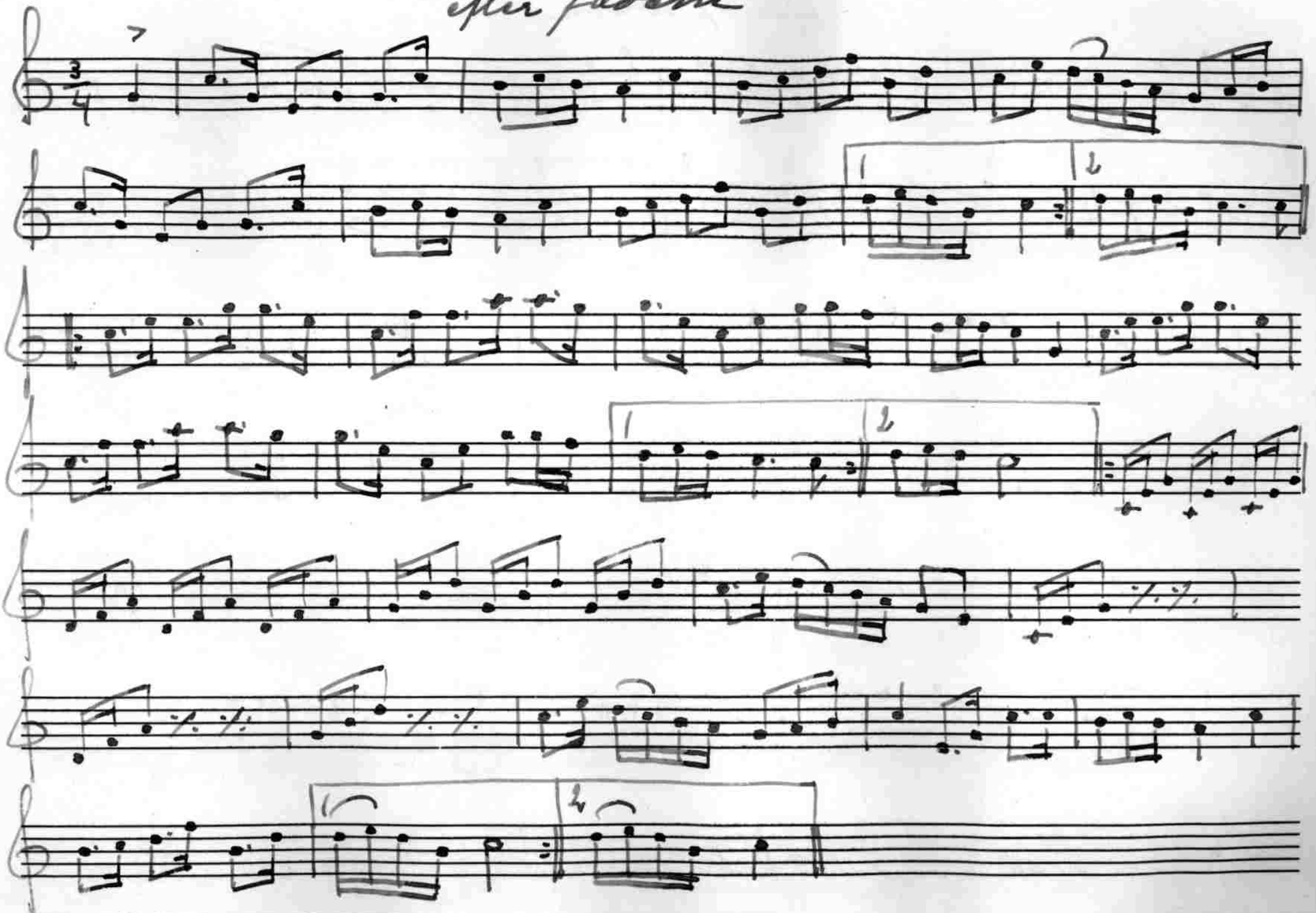

Melodien spelas i olika varianter. På Gottland går den under namn av "Rovpolskan".

Jfr Fredin, Gotlandstoner n:r 321, Svenska Låtar, Dalarna, h. III n:r 886, Bohuslän och Halland, n:r 224, Småland, Öland och Blekinge, n:r 86 samt Nils Andersson, Skånska Melodier, n:r 38. Se Robert Nordström, n:r 190

Nils Erik Vickman

Södertälje.

Nils Erik Vickman är, i likhet med Frans Pettersson, född i Taxinge - 13/5 1880 - och hans melodier härstamma från samma källa. Vickmans fader, Johan Petter Vickman, som var spelman och född 1840, hade nämligen haft samma lärare i fiolspelet - Gustafsson i Kårtorp - som Frans Petterssons fader. Att döma av Petterssons och Vickmans här meddelade låtar framgår att Gustafsson måste ha varit en betydande spelman, med en präktig repertoar av sextondels-polskor, och det lider intet tvivel att denna polsketyp som i sydöstra och östra delarna av landskapet är tämligen rikt företrädd, även i övriga delar av Sörmland omhuldats och brukats för några decennier sedan - vilket även Lefflers och andras uppteckningar ge belägg för.

Vickman började spela vid sjutton års ålder och har i sin hemtrakt varit mycket anlitad som bröllopsspelman. År 1909 flyttade han till Södertälje där han sedan dess varit bosatt.

696

Vals

efter Fadern

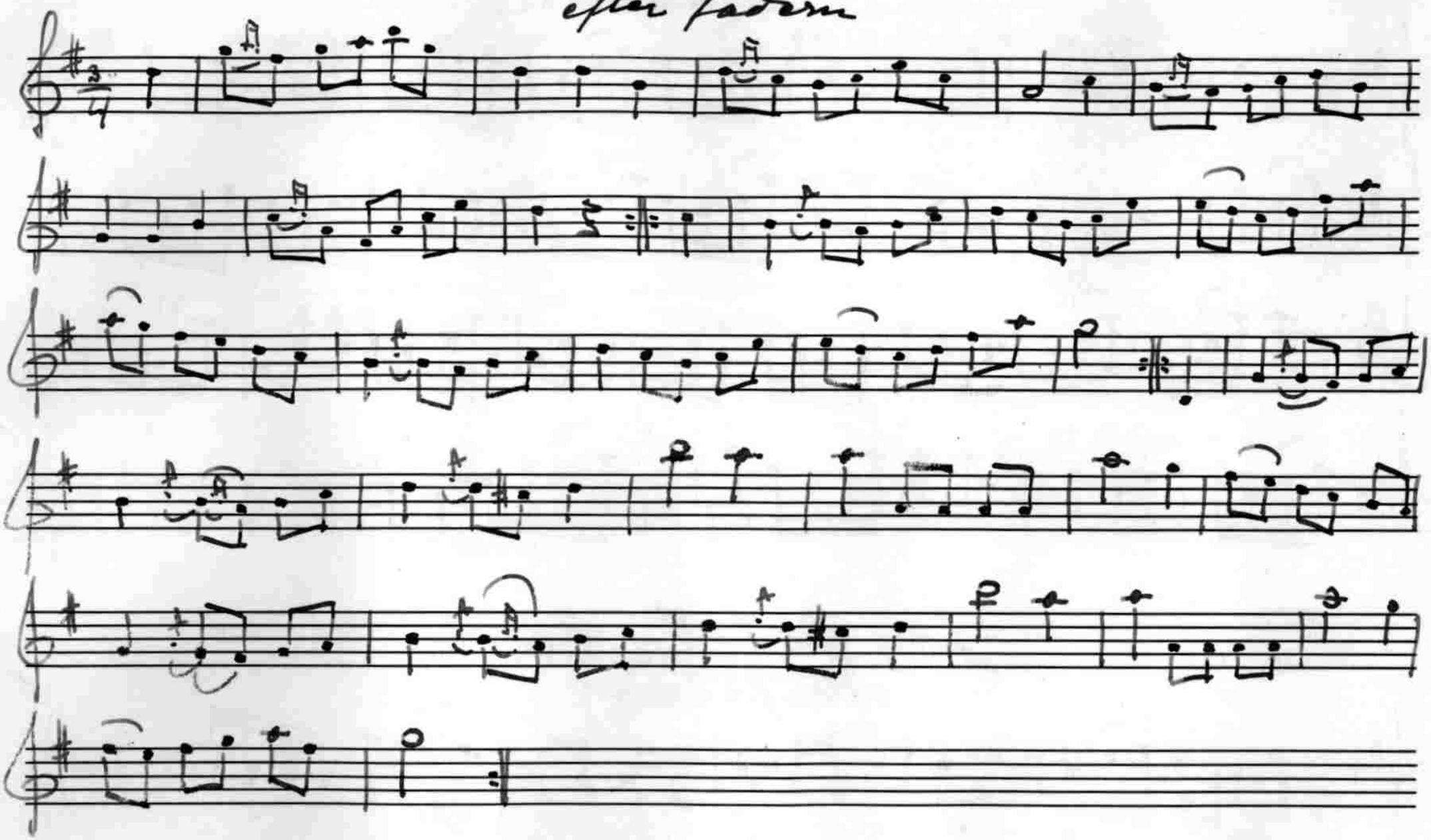

697 Polska

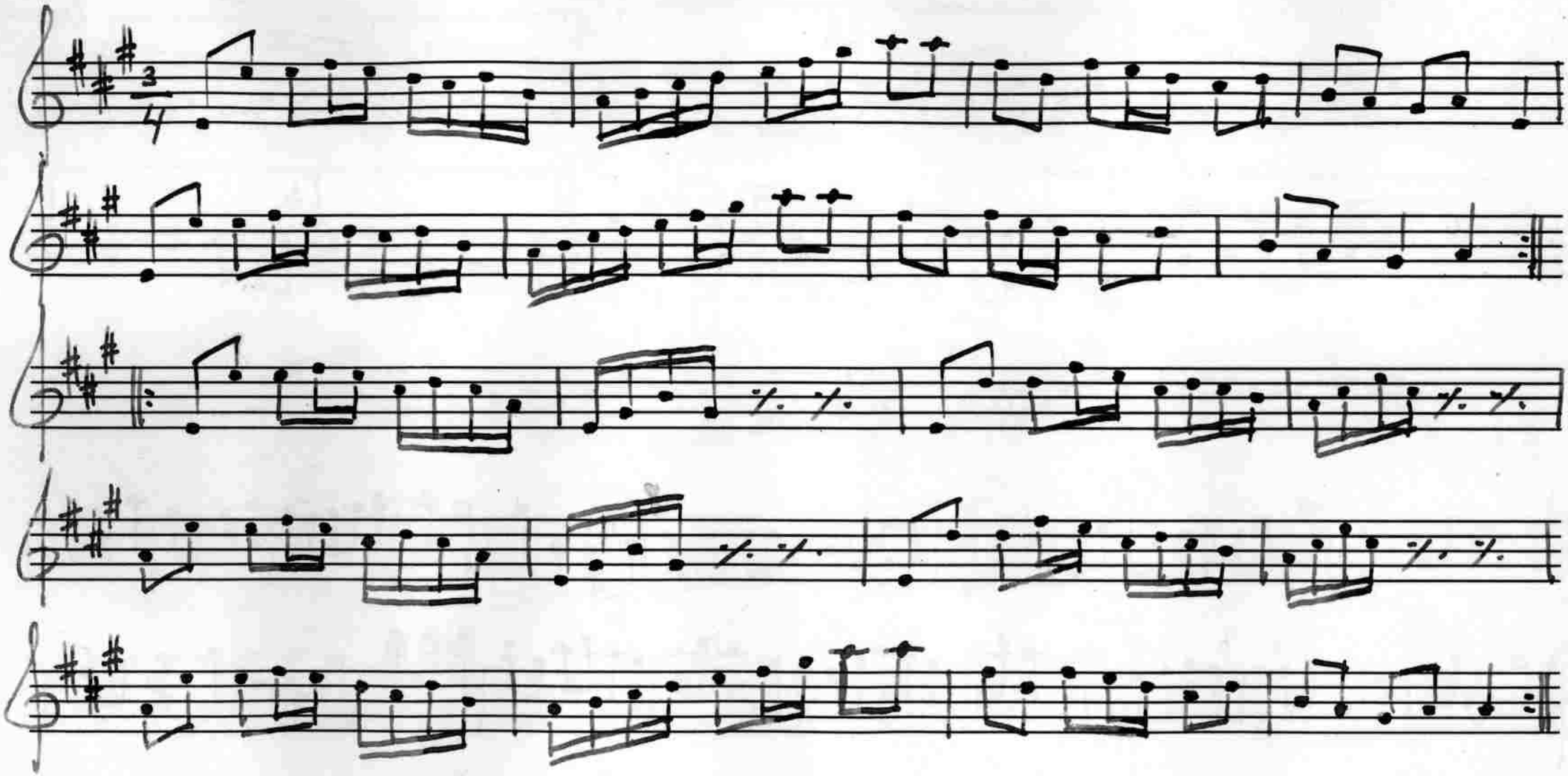

Polskan är efter Anders Gustaf Vahlström i Mariefred.

En del av Vahlströms melodier ha förut upptecknats av K.P.Leffler och publicerats i Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria.

698 Polska

efter fadern

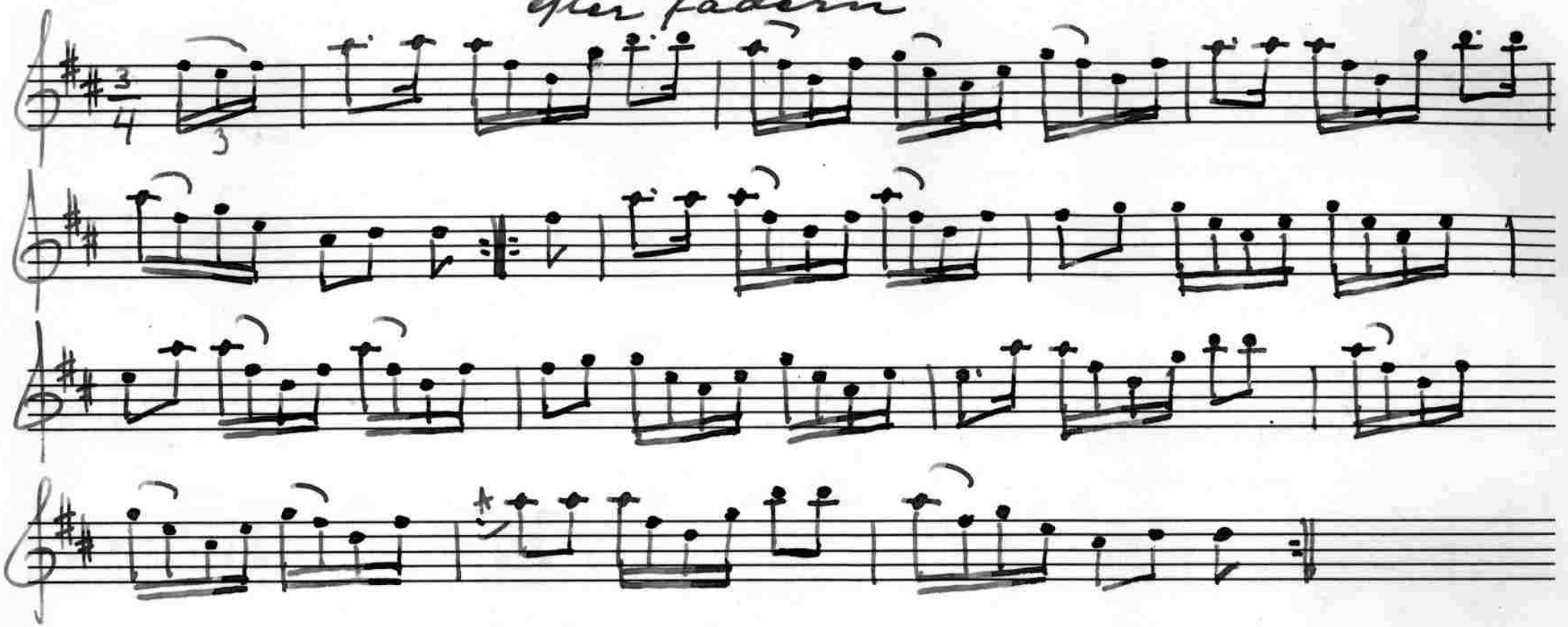

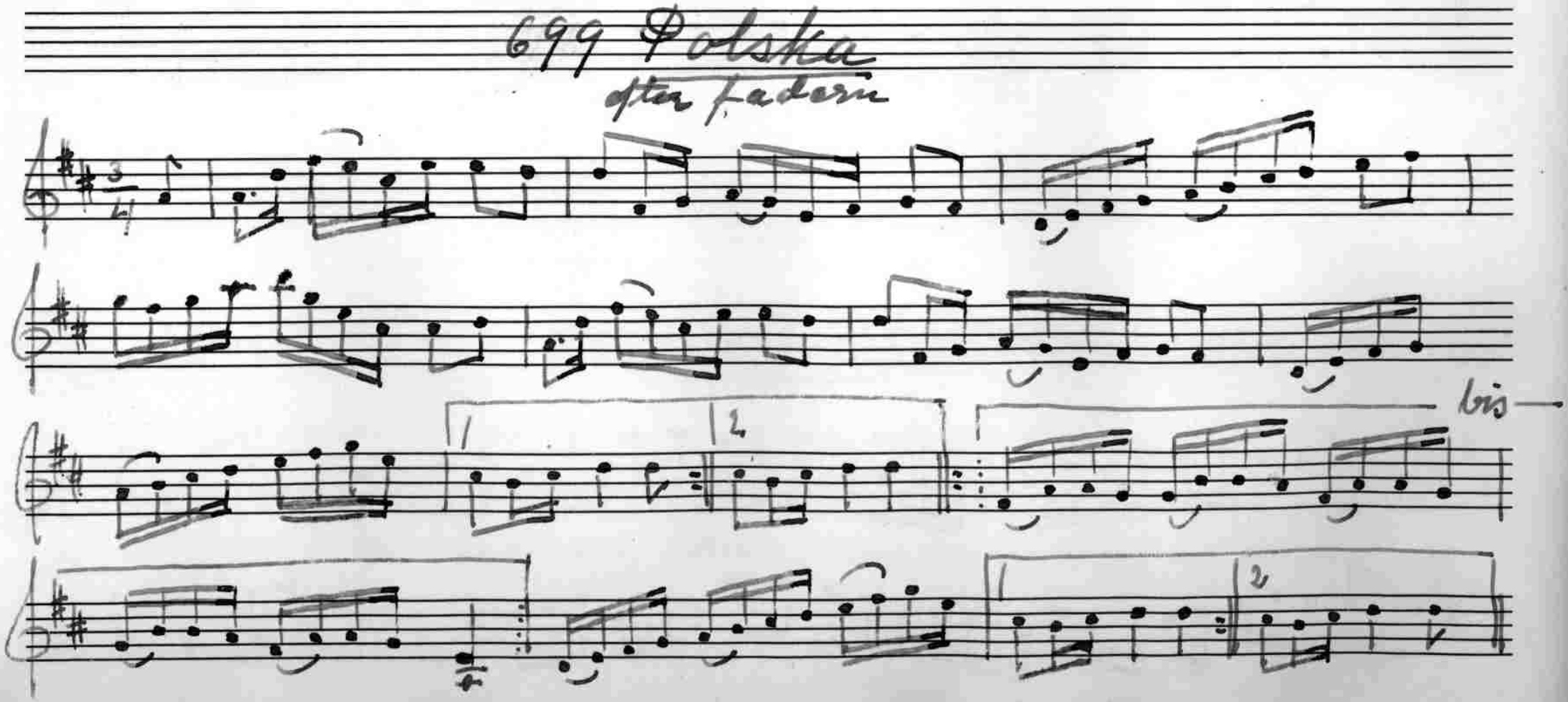
699 Polska
efter Faderin
bis

700 Vals

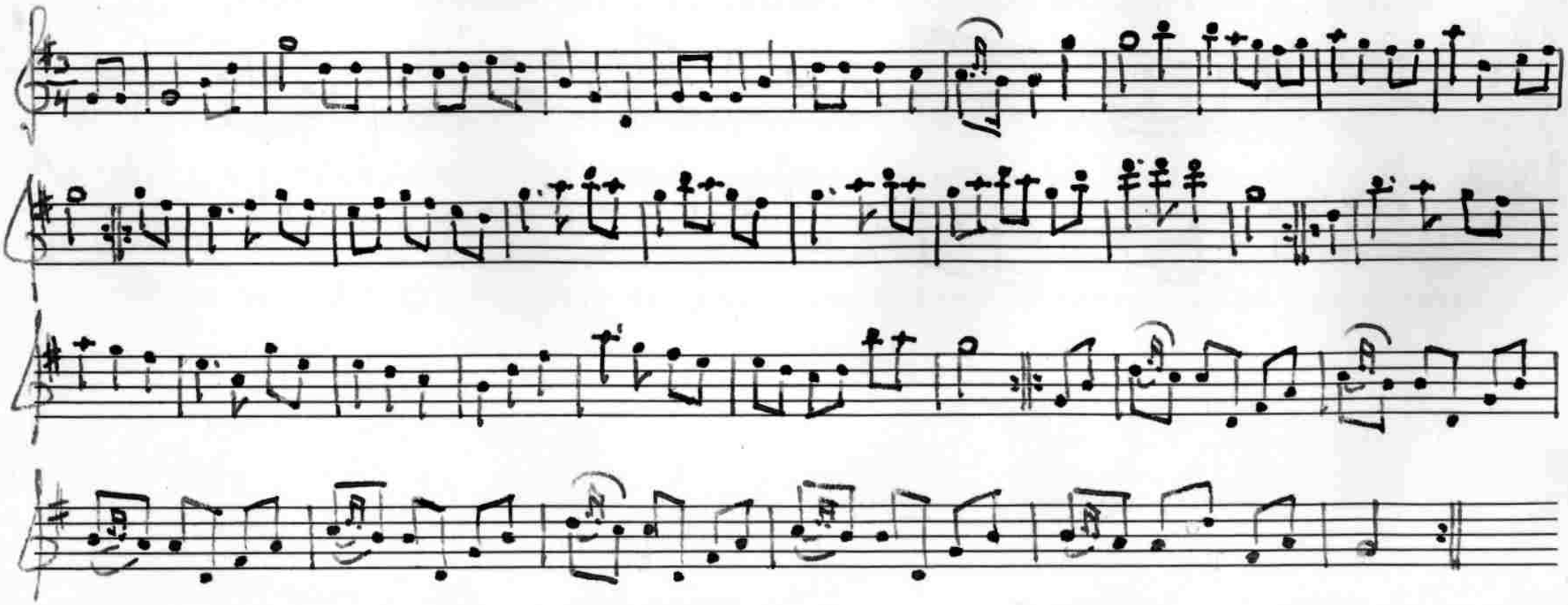

701 Polska

efter fadern

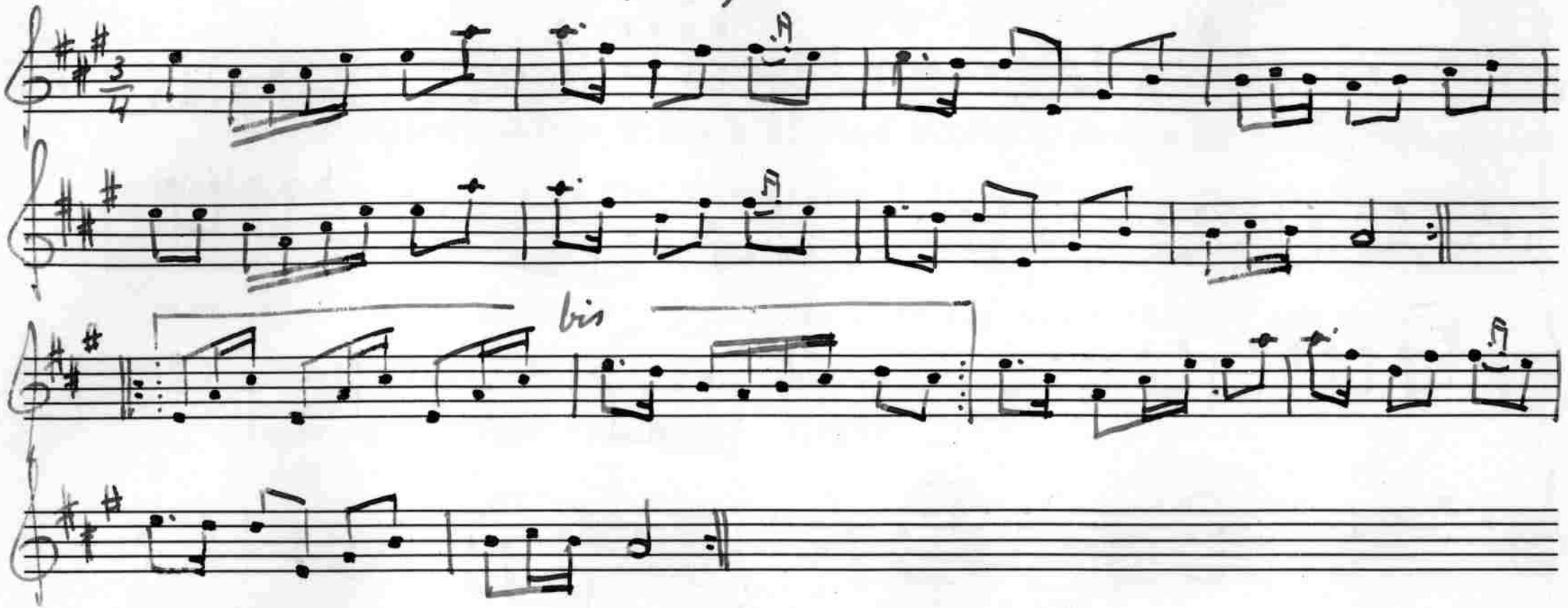

709 Polska

efter Faderin

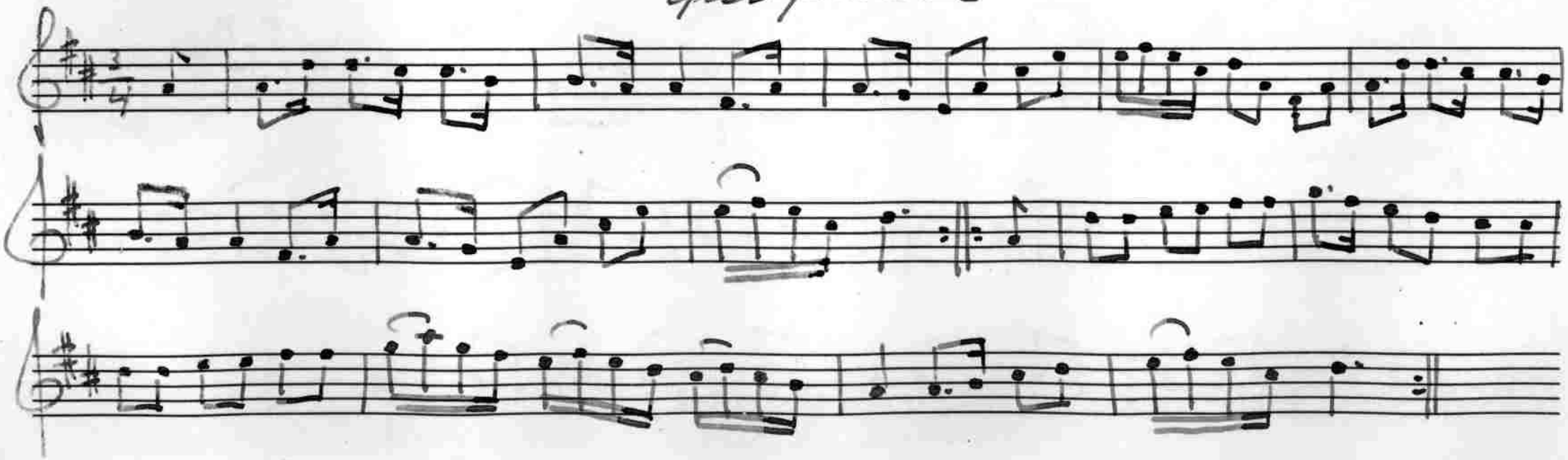

703 Polska

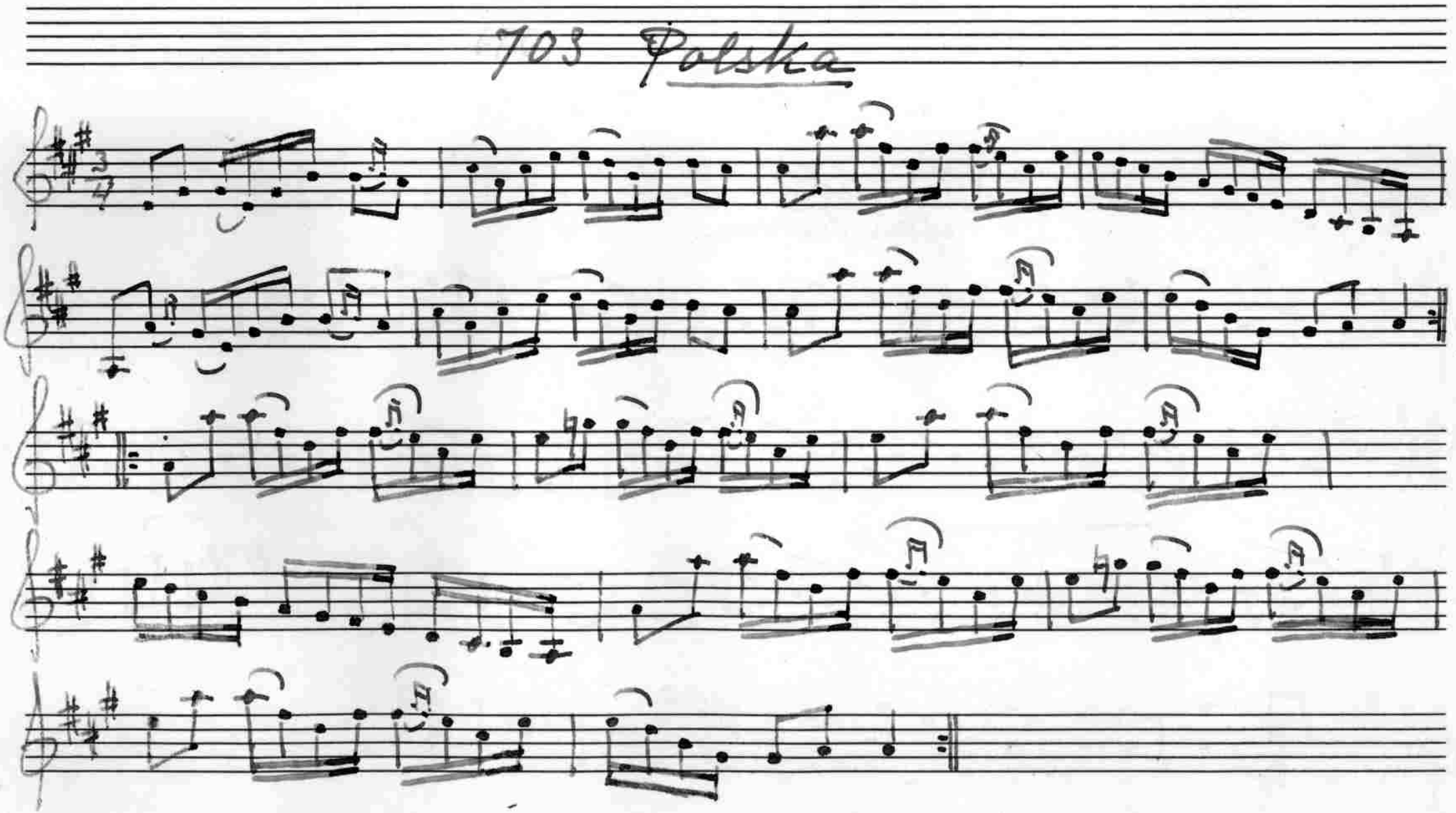

704 Vals

efter fadern

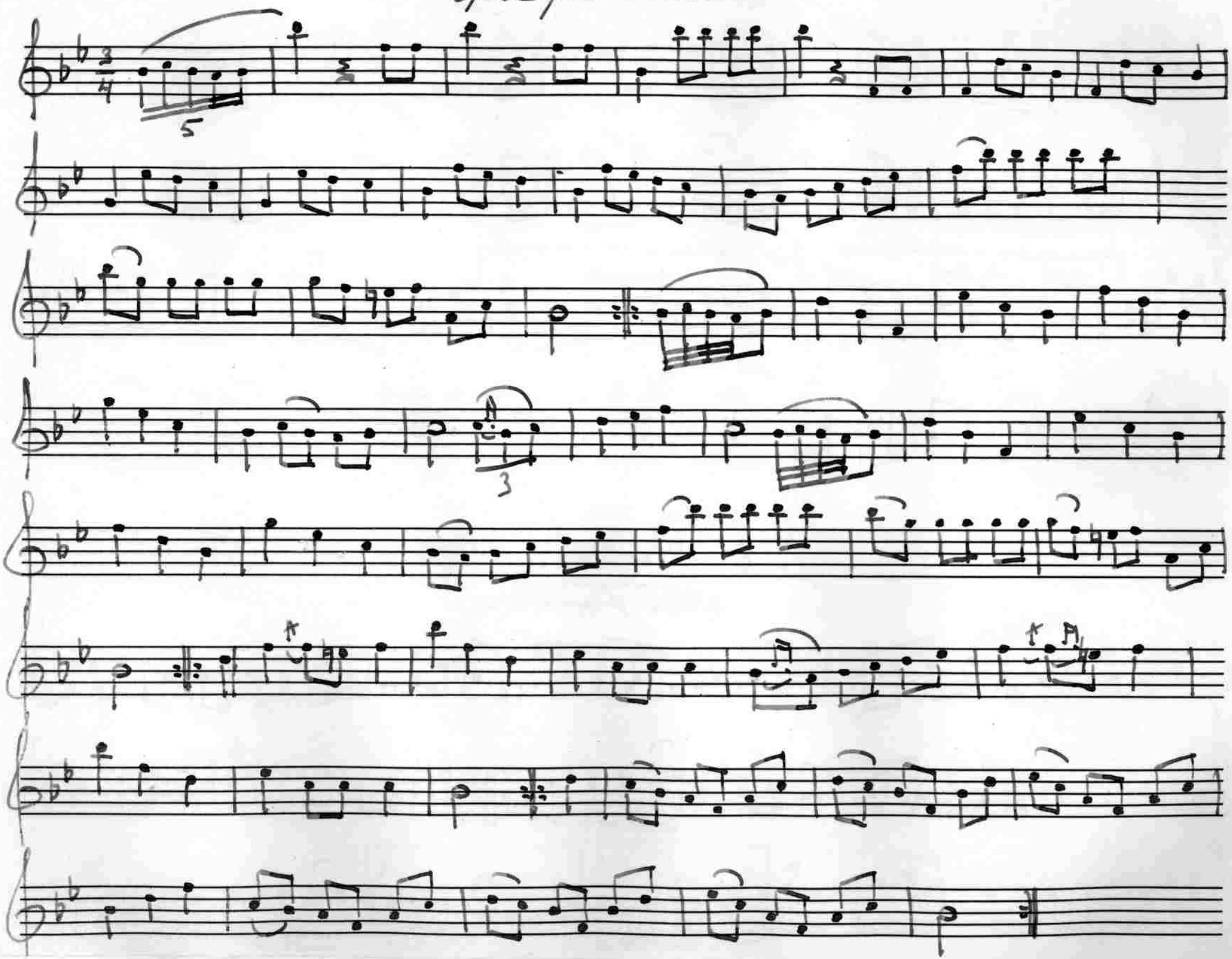

De fyra första takterna utgöra egentligen en introduktion till valsen men upprepades varje gång vid reprisens omtagning.

Valsen uppgavs ha kommit från Stigtomta.

705 Vals
after Fadorn

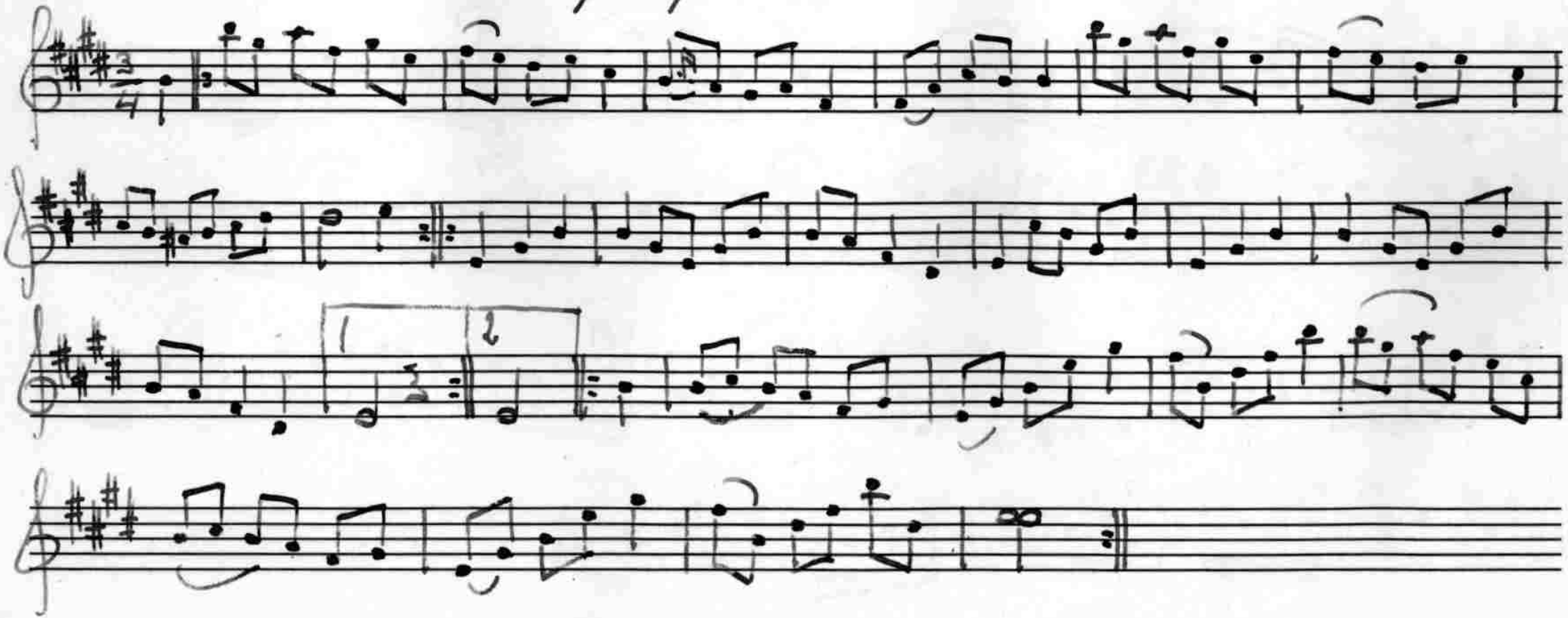

Vilhelm Hjalmar Weiner

Älvsjö, Brännkyrka

Järnvägstjänstemannen Vilhelm Hjalmar Weiner i Älvsjö är född i Björnlunda 7/4 1880 och broder till Evald Andersson i Åsta. Liksom denne började han spela fiol i barndomen och lärde då de flesta av faderns, Anders Gustaf Olssons, melodier. Hans repertoar är alltså ungefär identisk med broderns, och han har också förr spelat mycket tillsammans med denne.

Weiner spelar inga förstämsmelodier.

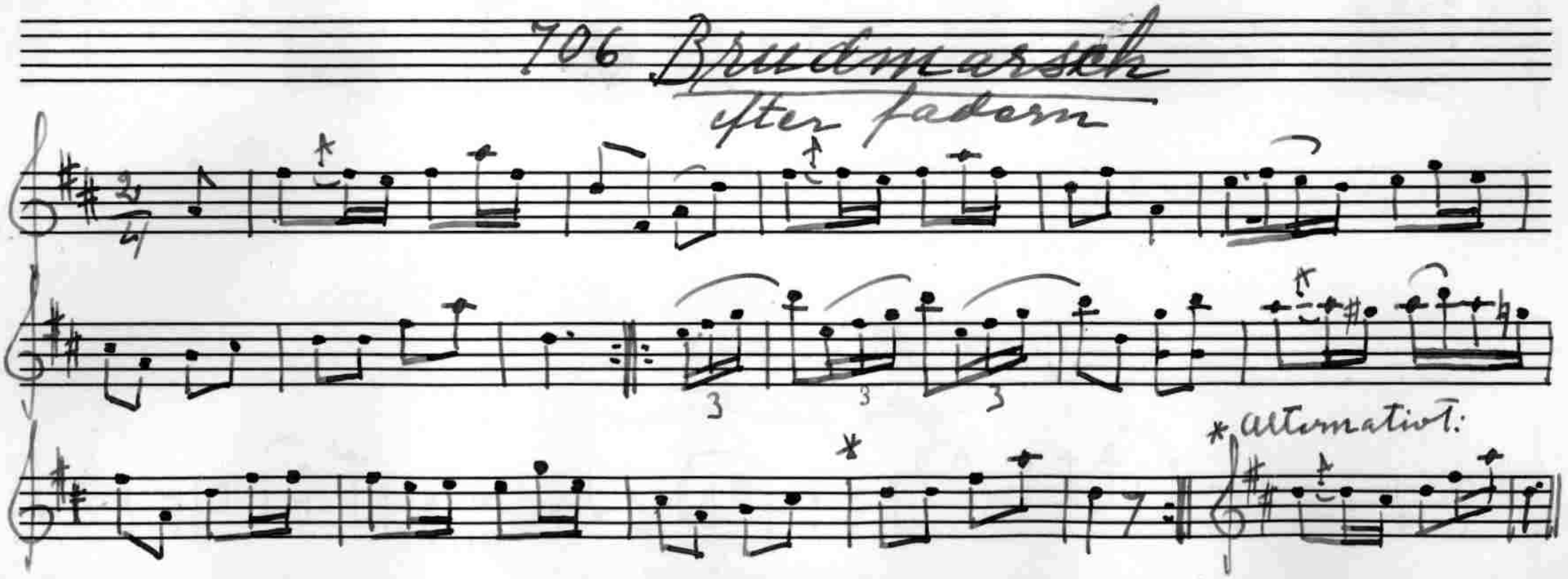
706 Brudmarsch
efter fadarn
3
4
3
3
3
* alternativt:

707 Vals

after Tadarac

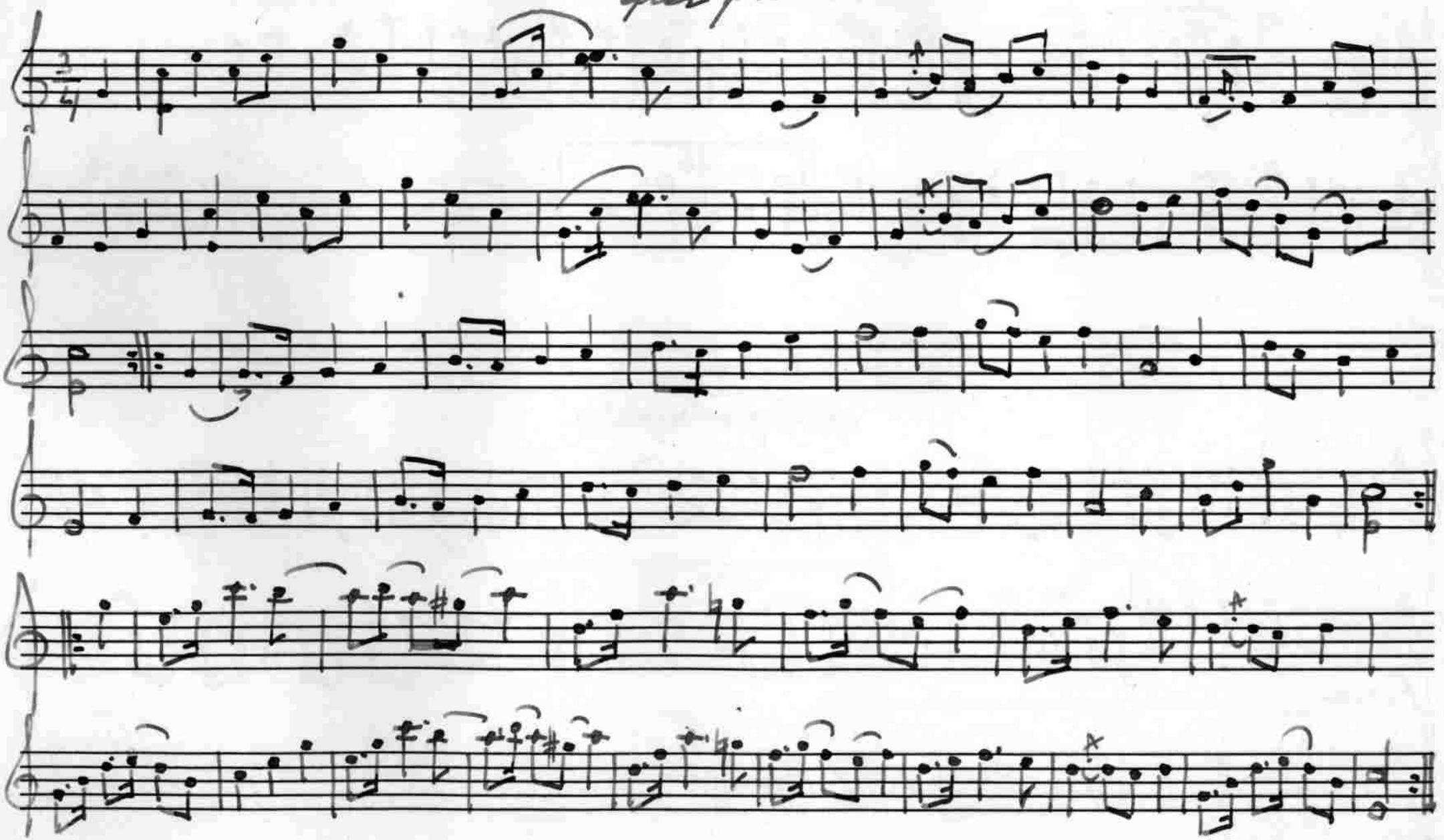

708 Polska

efter fadern

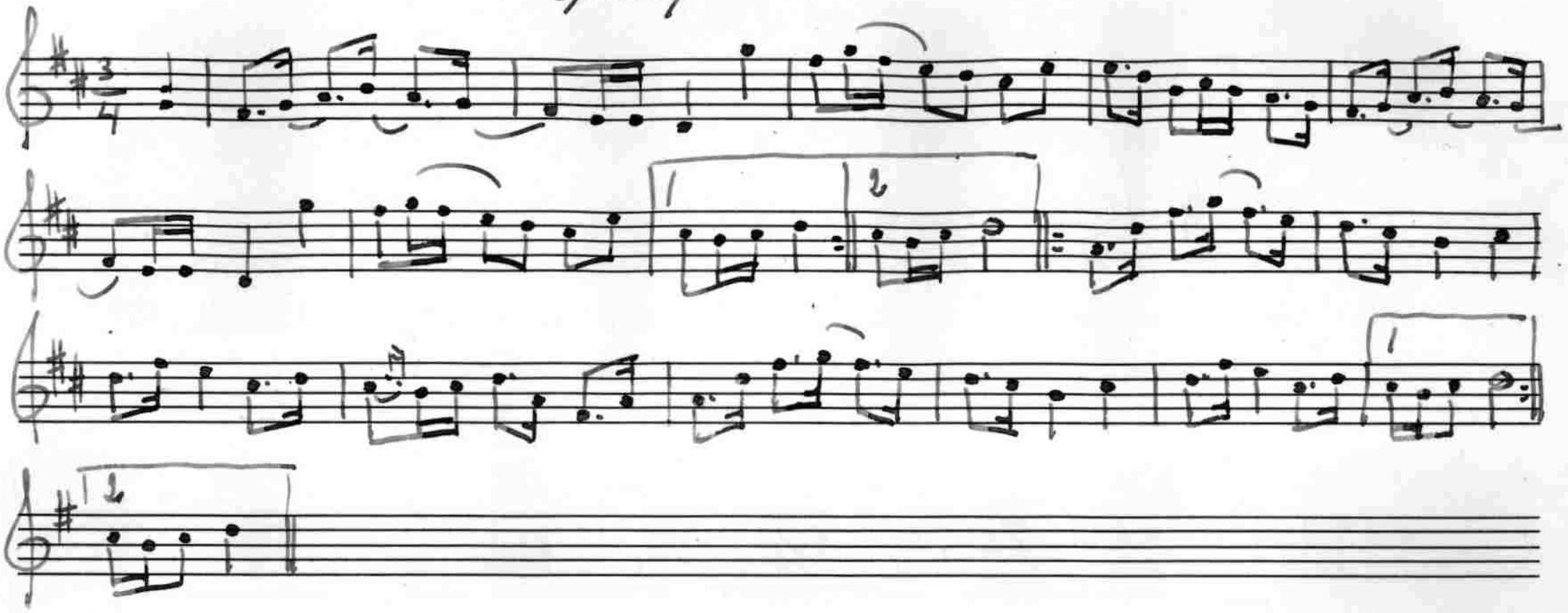

Text: "Anders Petters flickor ä' så rara", etc.

709 Marsch

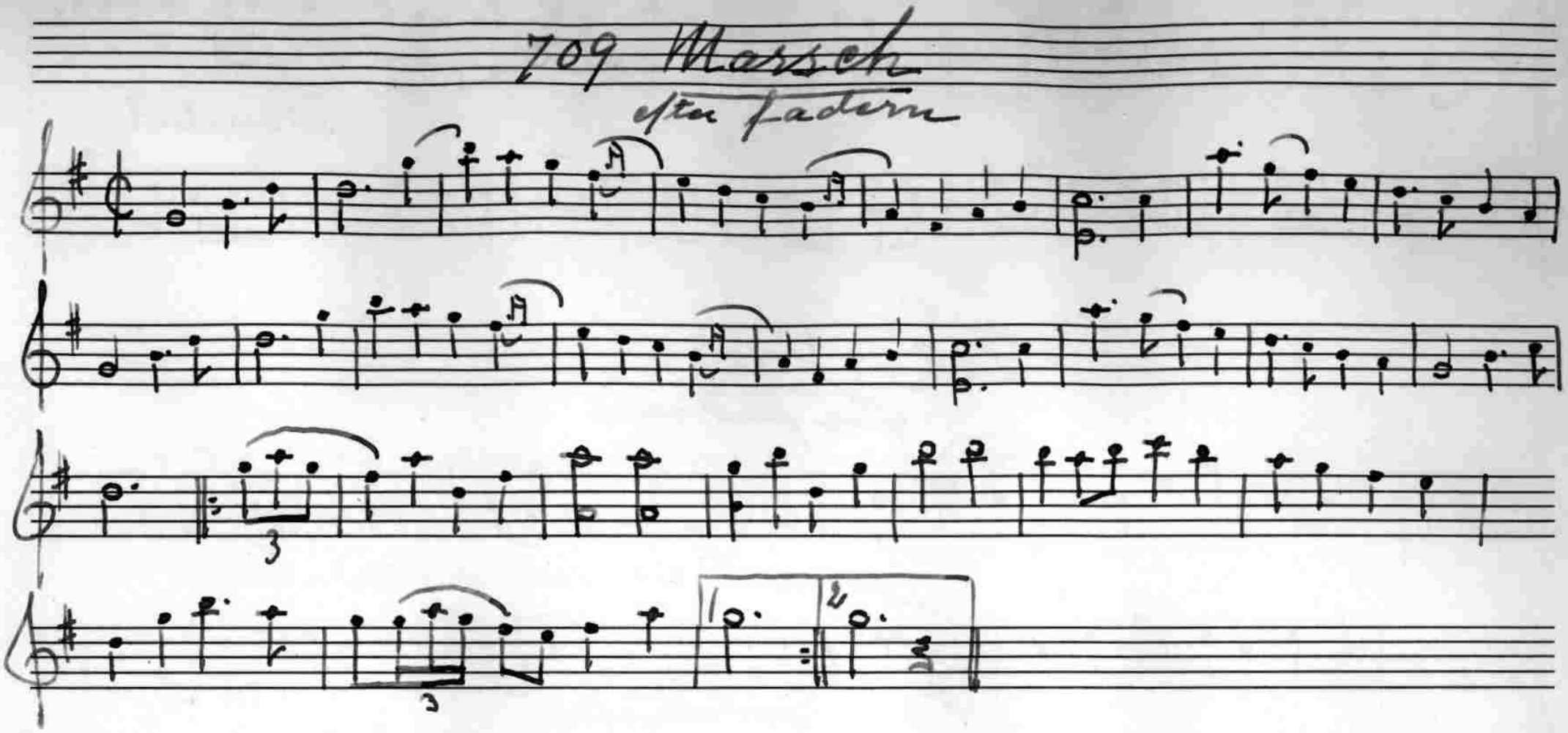

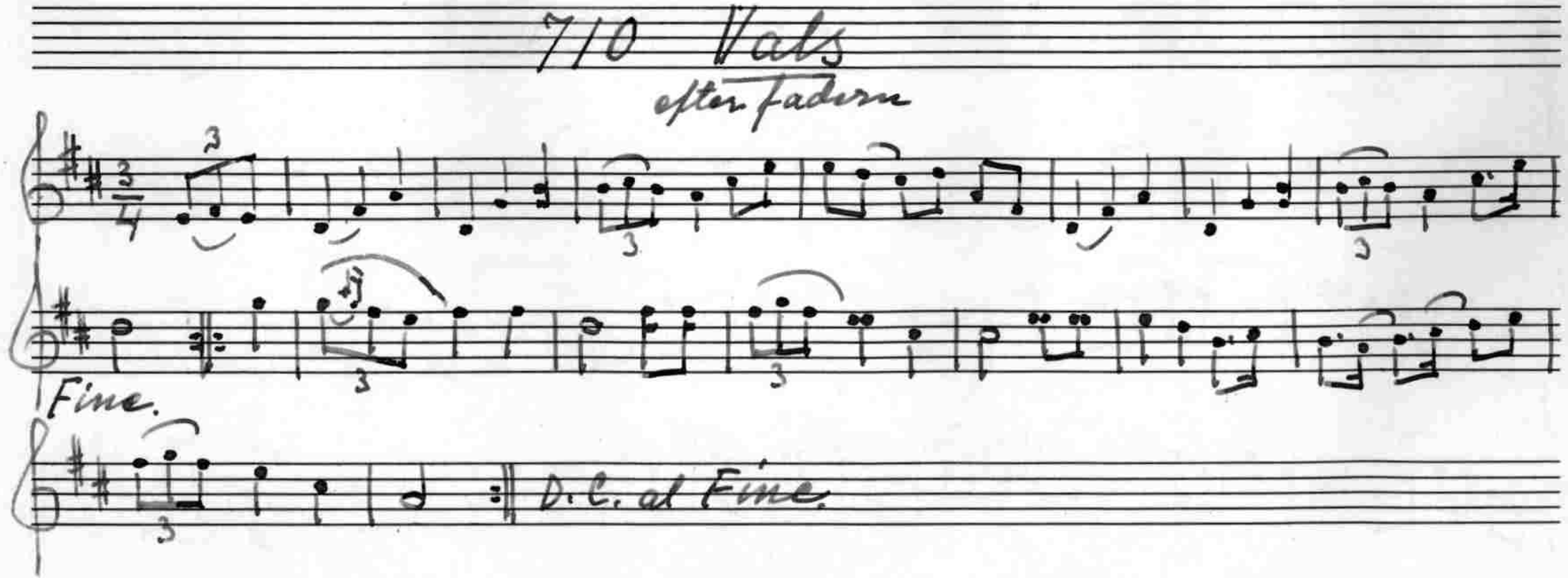
710 Vals
efter Fadern
Fine.
D. C. al Fine.

711 Vals

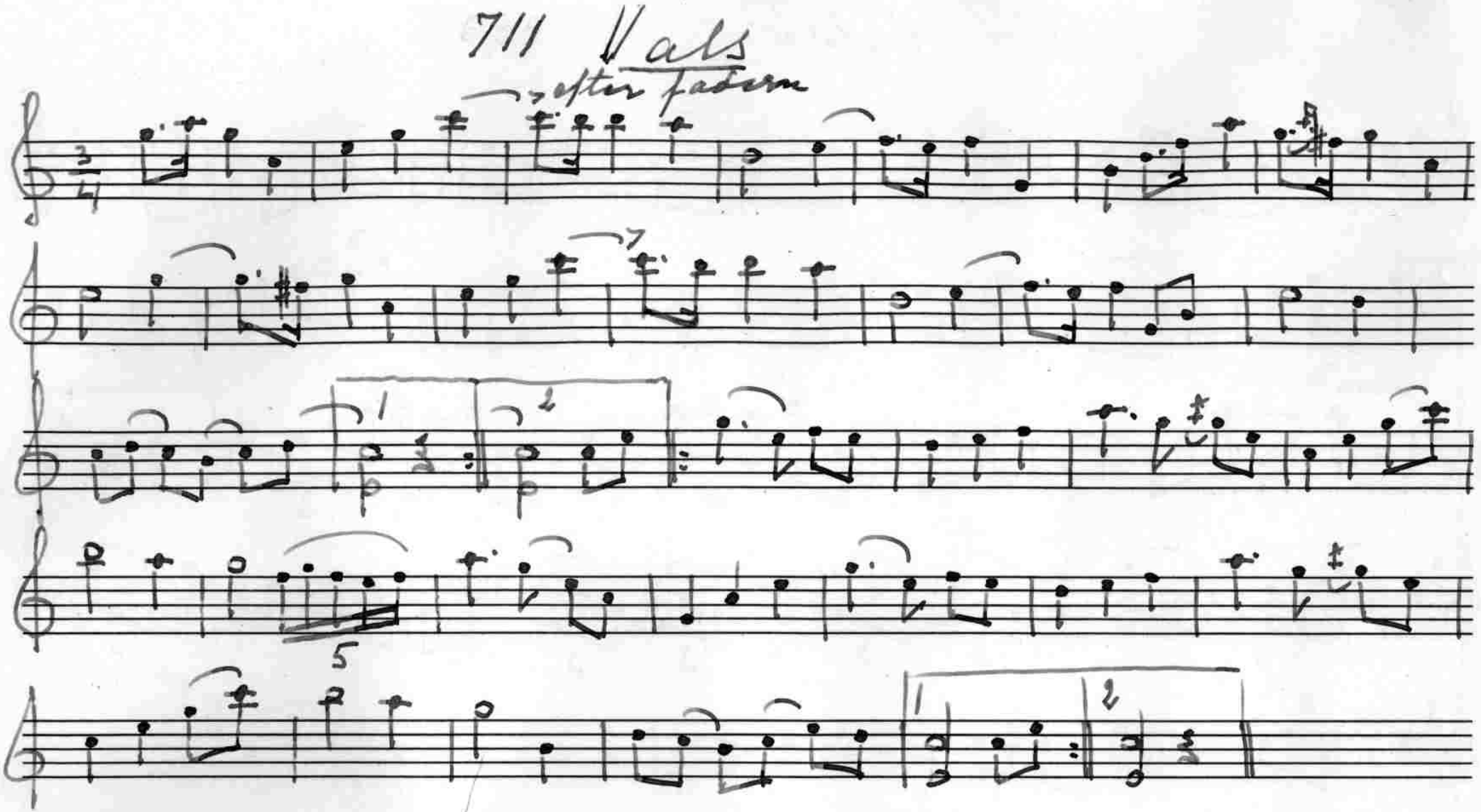

712 Vals

after Tadorn

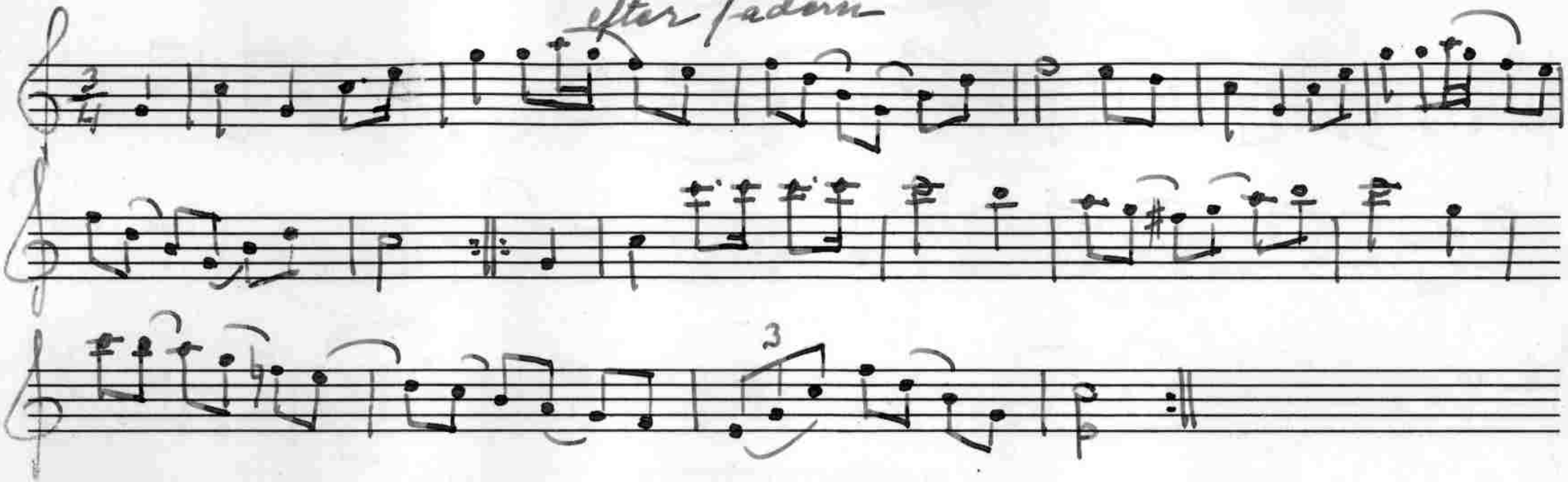

713 Vals

efterfadern

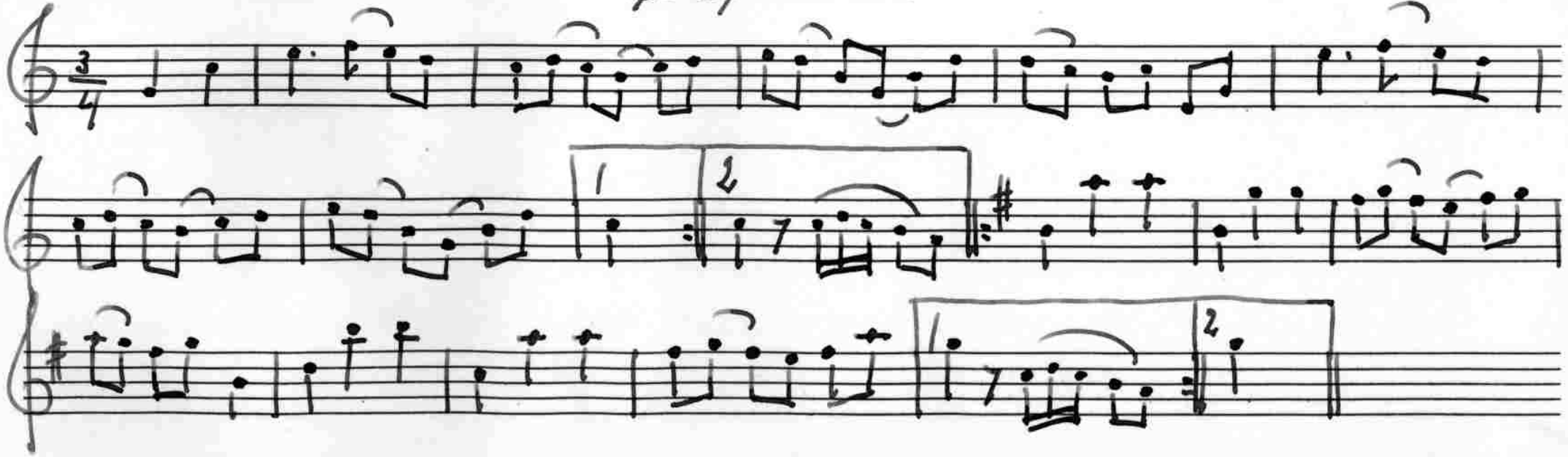

714 Polska

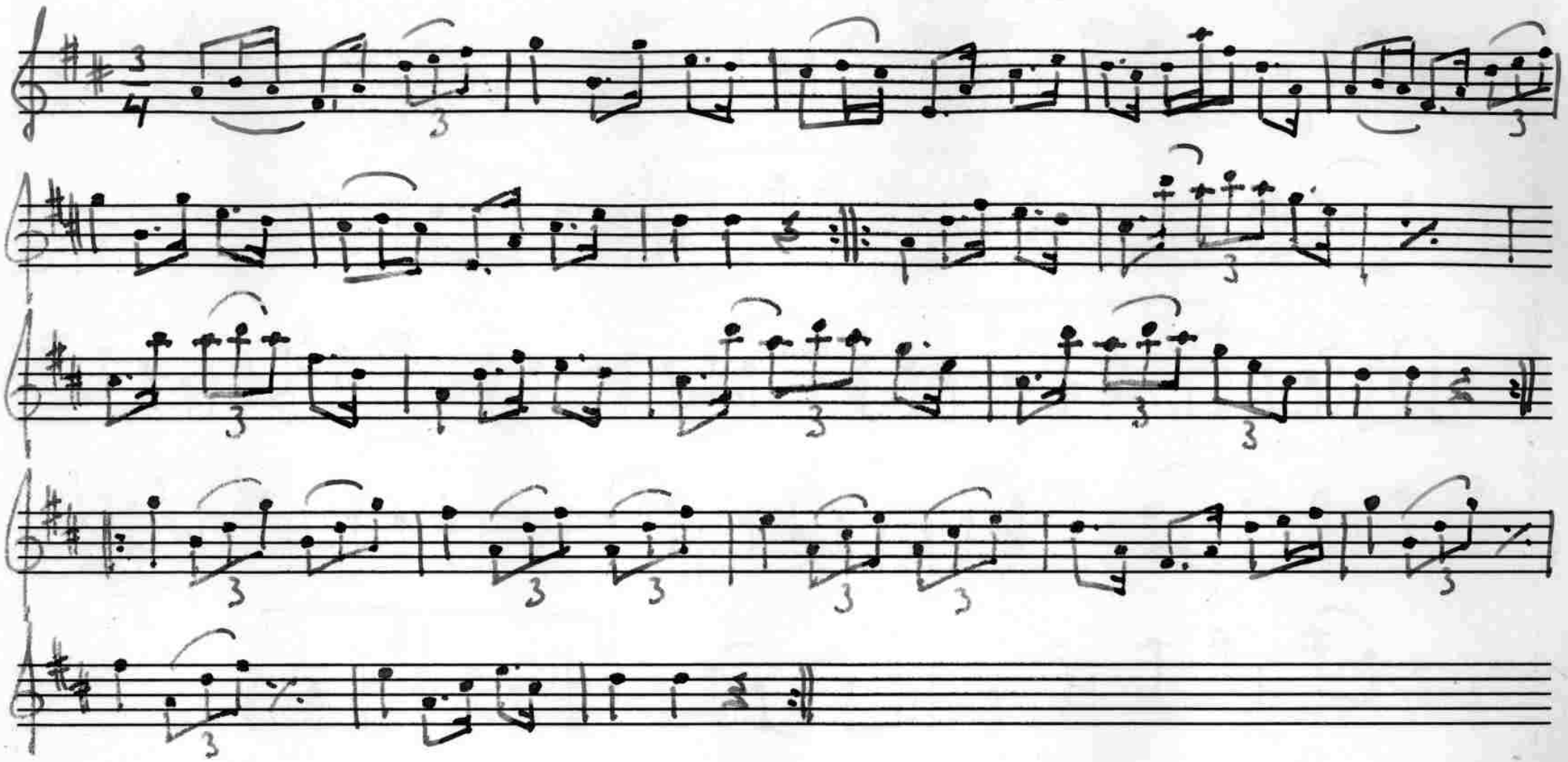

Weiner har polskan efter en banvakt Karlsson i Älvsjö.

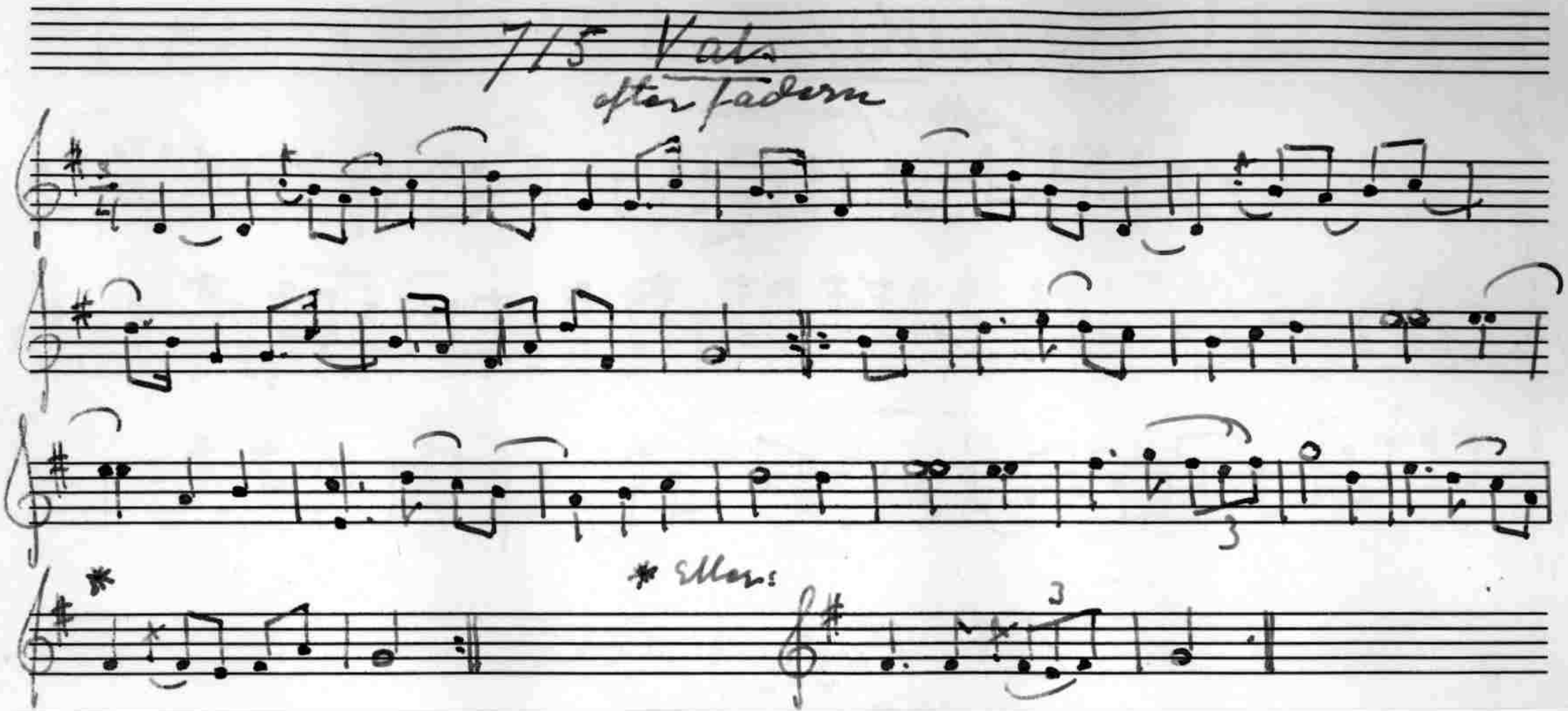
7/5 Vals
efter Fadern
* Ellers:

Gustaf Lodin

Örby, Brännkyrka

Metallarbetaren Gustaf Lodin i Örby är född 1885 i Eneby, Floda socken. I släkten hade förut funnits en spelman, nämligen en morbroder; Axel Segersten från Hesselfors bruk i Närke, vilken spelade fiol. Lodin började med dragspelet, men vid tjugo års ålder tog han till fiolen och lärde på egen hand en del melodier. Han har spelat på fester och logdanser, ofta tillsammans med Arvid Johansson i Berga, Västra Vingåker.

716 Vals

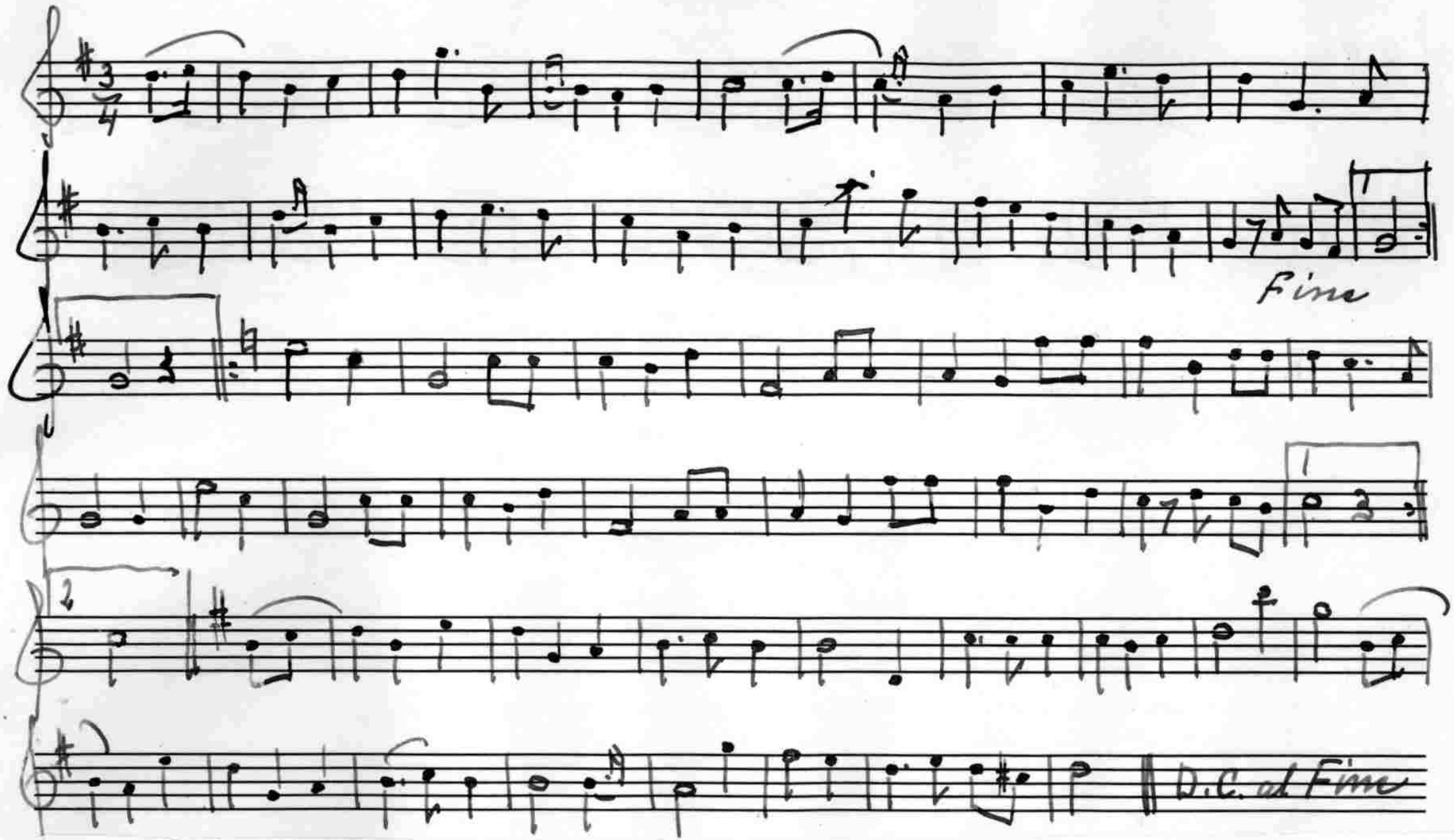

Lodin har lärt valsen av en gammal spelman och skomakare vid namn Birfält.

117 "Gnestavalsen"

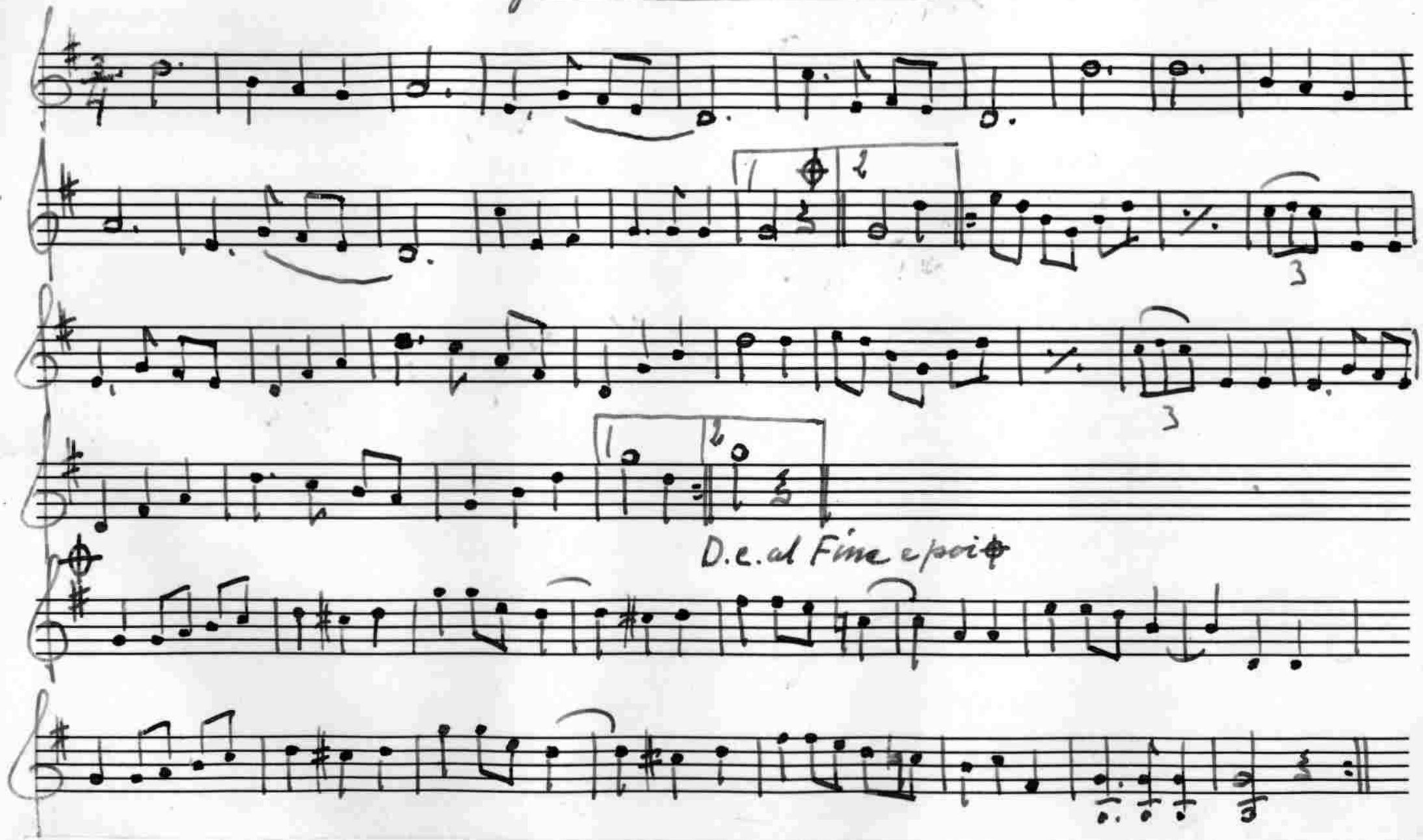

Lodin har valsen efter en omkring 1920 avliden spelman som hette Hilmer Danielsson, vilken lärt den i Gnesta.

718 Polska

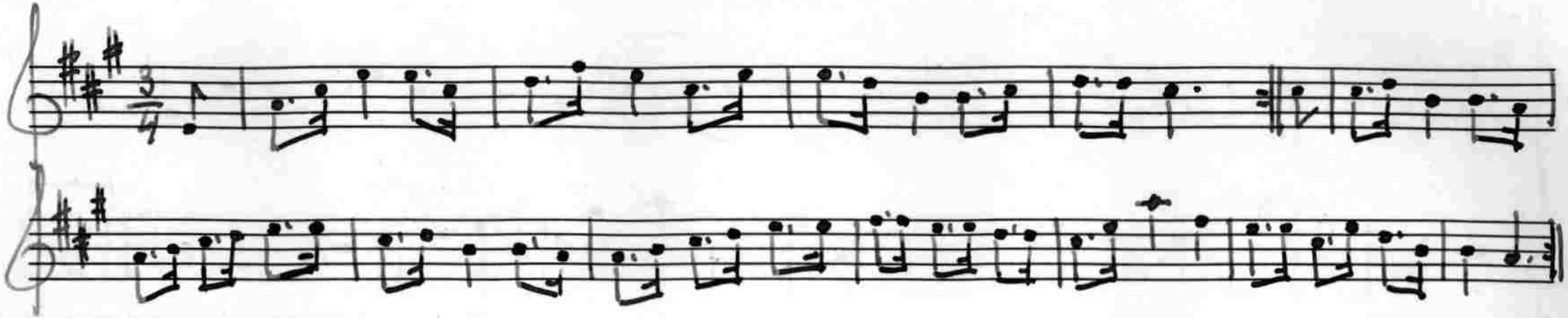

Polskan härstammade från Fredrik Olsson i Hjulesta, farfader till Arvid Johansson i Berga.

Fredrik Vilhelm Larsson

Ulvsunda, Bromma.

F.d. gjutmästaren Fredrik Vilhelm Larsson, bosatt i Ulvsunda, Bromma församling, spelar fiol och är son till en omkring 1899 avliden spelman, den av Oskar Fredrik Andersson i Hälleforsnäs omnämnde Lars Erik Ersson. Han är född 7/I 1859 i Hällefors och började redan i ungdomen spela, varvid han lärde sig en stor del av faderns melodier. Ersson måste, enligt fleras samstämmiga utsago, ha varit en betydande spelman, med en rik repertoar, varav en stor del utgjordes av kadriljer - en melodityp som är rätt sparsamt företrädd i Sörmland. Han var född 1816 i Grytsta, Sköldinge socken, och lärjunge till en beryktad spelman, soldaten Hall, vilken Ersson under två års tid - 1827-1828 - besökte, varje gång medförande ett halft stop brännvin som honorar. Av Hall erhöll han en grundlig utbildning i notläsning. Han spelade också helst efter noter och Larsson kunde ej påminna sig att han någon gång hört fadern spela utan att ha noterna framför sig. I sitt spel inlade han en myckenhet fioriturer och förslagsfigurer och i repertoaren ingick ett flertal förstämsmelodier - därav bland andra även 'Tyska klockorna'. Han hade ofta spelat tillsammans med organisten A.G. Rosenberg, den kände utgivaren av sörmländska folkmelodier.

Hall var lärjunge till Rosenbergs företrädare, klockaren L.E. Segerberg i Floda. Härom berättade Larsson följande. En bettlande kvinna med tvenne barn; Det yngsta i en näverkont på ryggen och det andra - en pojke, vid sidan, hade kommit till Segerberg för att tigga.

Pojken var försedd med en av en brädlapp tillverkad fiol och då Segerberg lade märke till gossens stora musikaliska anlag, erbjöd han sig att ta hand om hans uppfostran. Hall fick nu undervisning i fiol, orgel, piano och blåsinstrument, tog slutligen värvning som soldat och bosatte sig på äldre dagar i Grytsta.

Ett antal av Larssons melodier ha upptecknats av en son, stationsskrivaren och violinisten Frank Hadar Larsson i Karlstad.

719 Kadrilj
efter [illegible]

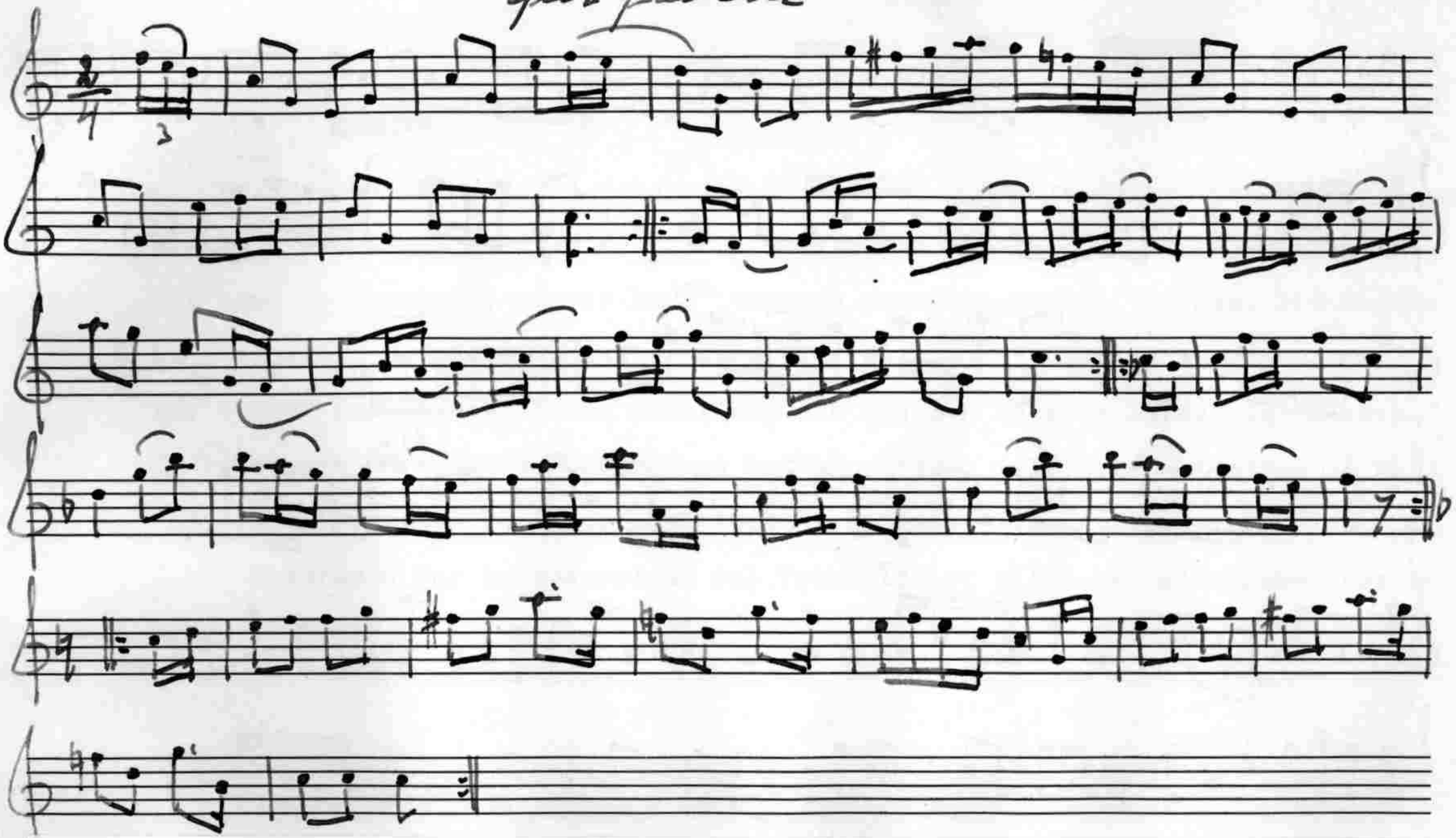

En variant av kadriljen har förut uppteckнats efter en spelman i Flen vid namn Gustaf Persson, född 1828 och död 1919.

Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 41.

720 Kadrilj

efter fadern

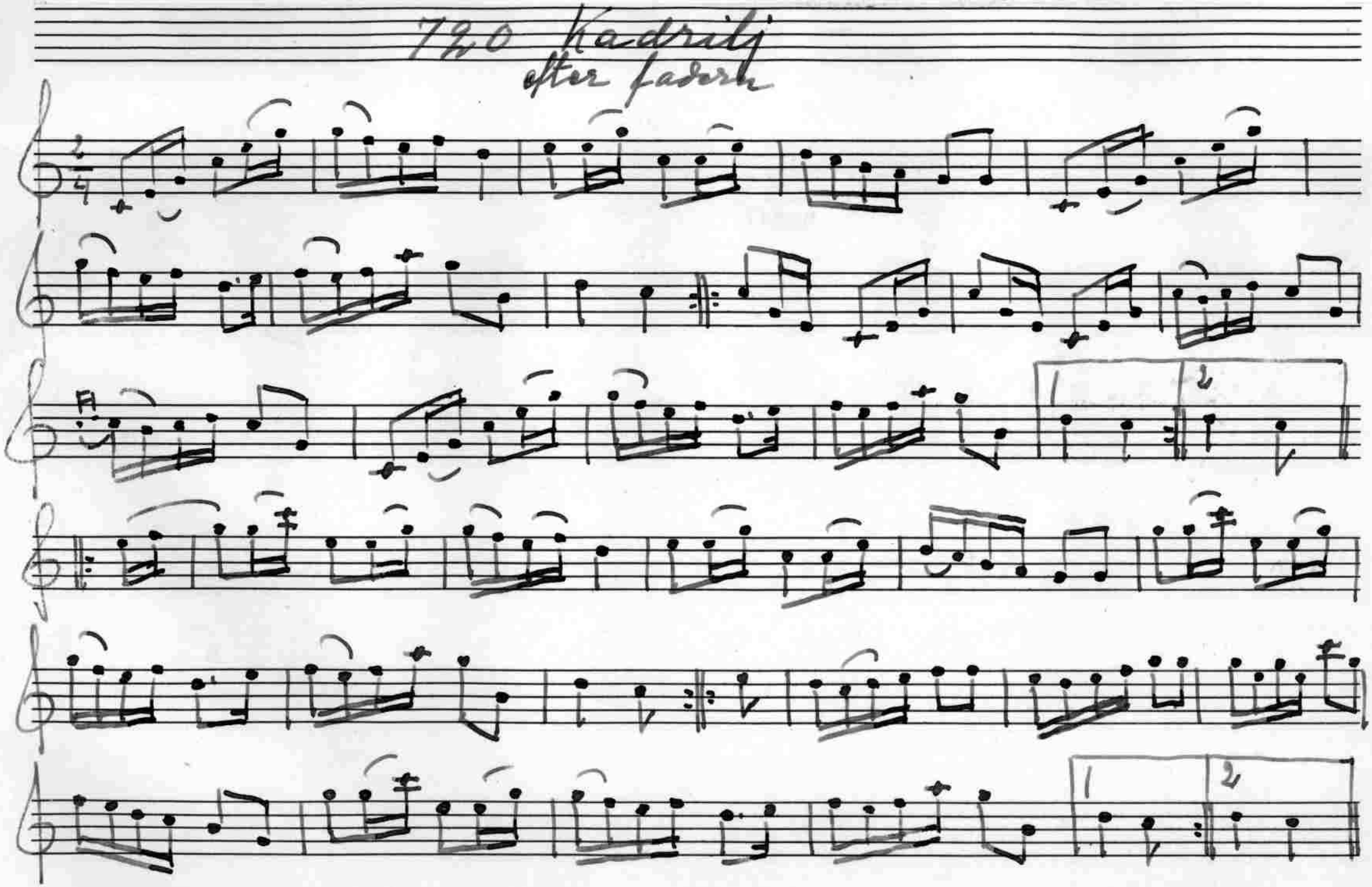

721 Kadrilj efter fadern

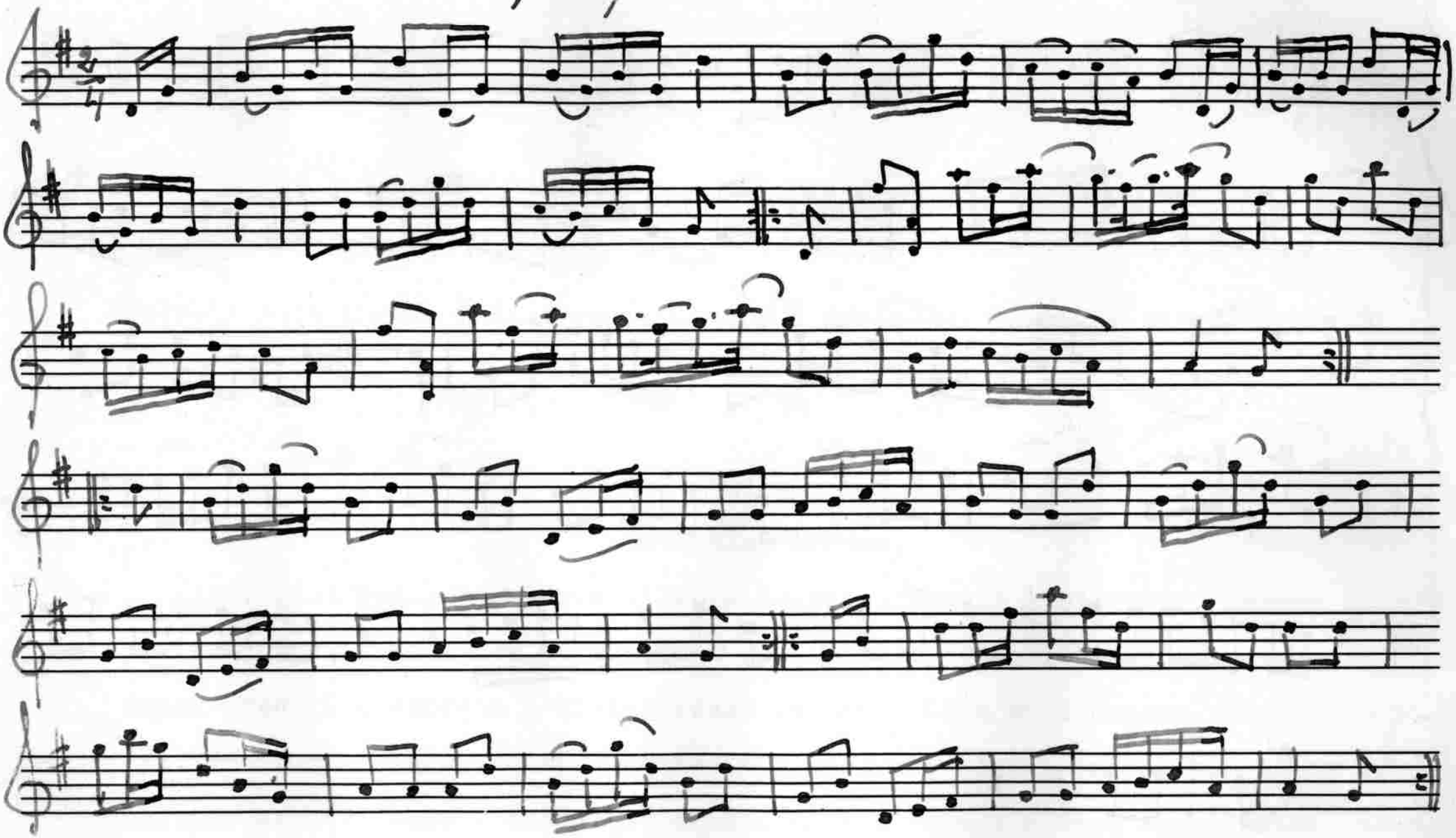

Även denna kadrilj spelades av Gustaf Persson i Flen. Han kallade den 'Finska åttan'; en dans, som betydligt avvek från kadriljen. Finska åttan har påträffats i nordöstra Skåne samt i Norrland, där den på vissa platser gick under benämningen 'Kemikan'.

Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 44.

Johan Arvid Petersson

Årsta

Mekanikern Johan Arvid Petersson är född 15/5 1896 i Årsta. Han började spela vid tolv års ålder och kom då i förbindelse med en fiolspelman i Österhaninge vid namn A. Lindgren, varvid hans intresse för folkmusiken vaknade. Sin musikaliska utbildning - Petersson spelar även altfiol - erhöll han av en musiklärare, för vilken han tog lektioner under ett års tid och då även lärde sig noterna. Då Petersson en tid vistades i Norrland kom han ofta i tillfälle att spela på bröllop och gillen. Han var under den tiden även medlem i en orkester.

Petersson har komponerat en del folkmelodier vilka han arrangerat för två och tre fioler.

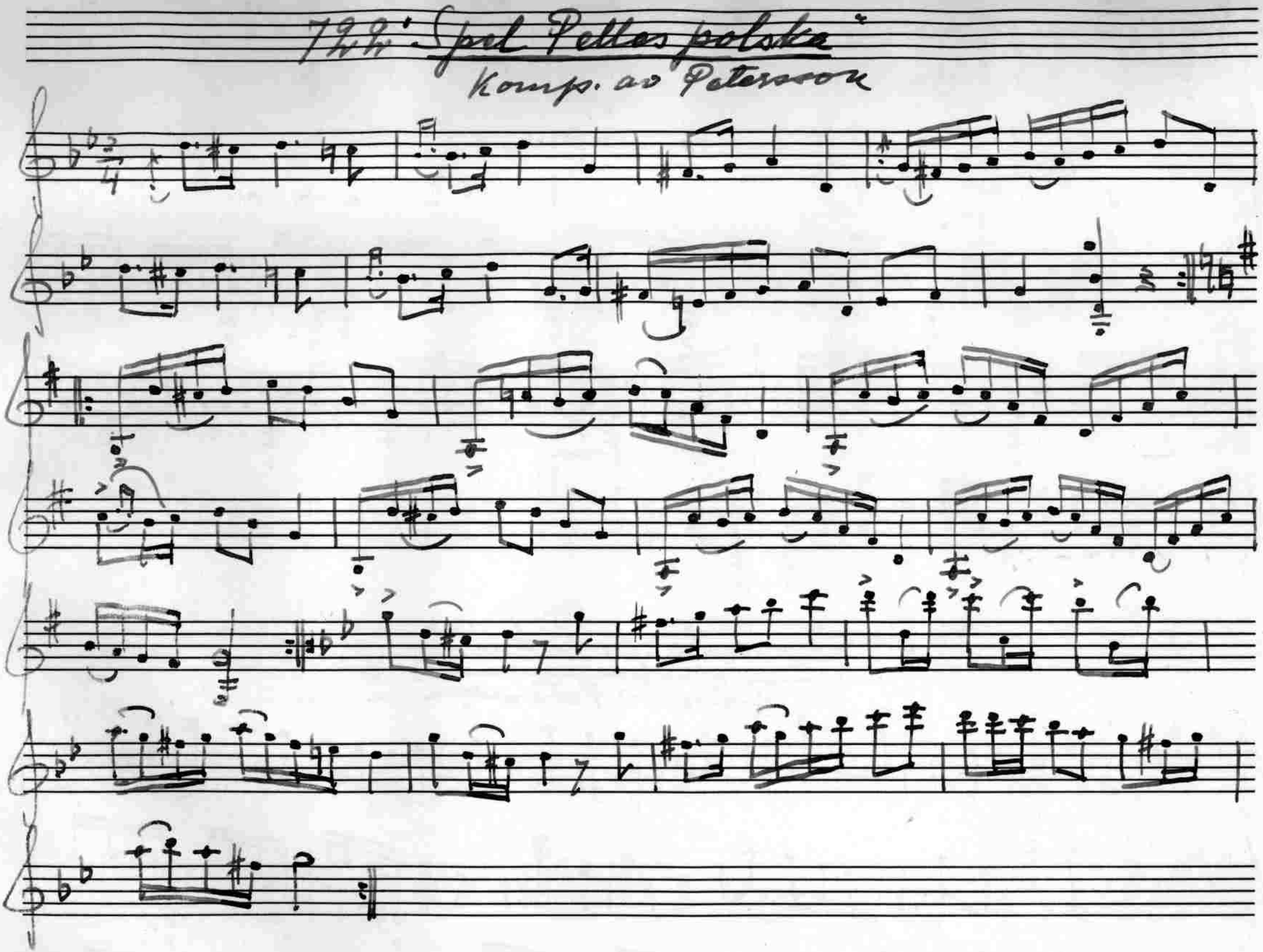
79. Spel Pellas polska
Komp. av Peterson

723 "Skogstorpahambo"

Komp. av Peterson

Fine

D.C. al Fine

Andra reprisen varierades på följande sätt:

794 "Tomte polska"

Komp. av Petersson

Fine

D.C. al Fine

125 "Sommarhambo"

komp. av Petersson

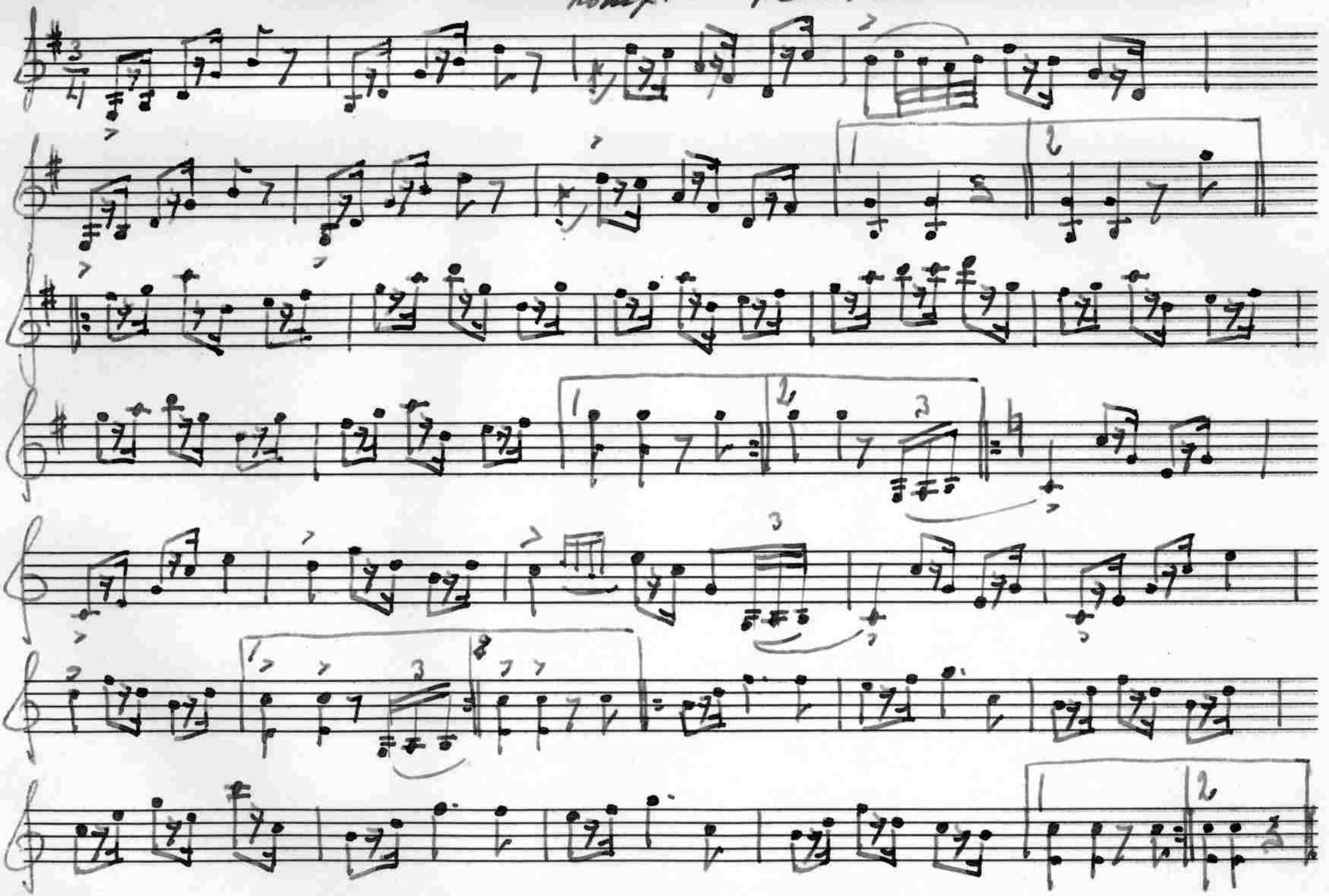

726 Vals

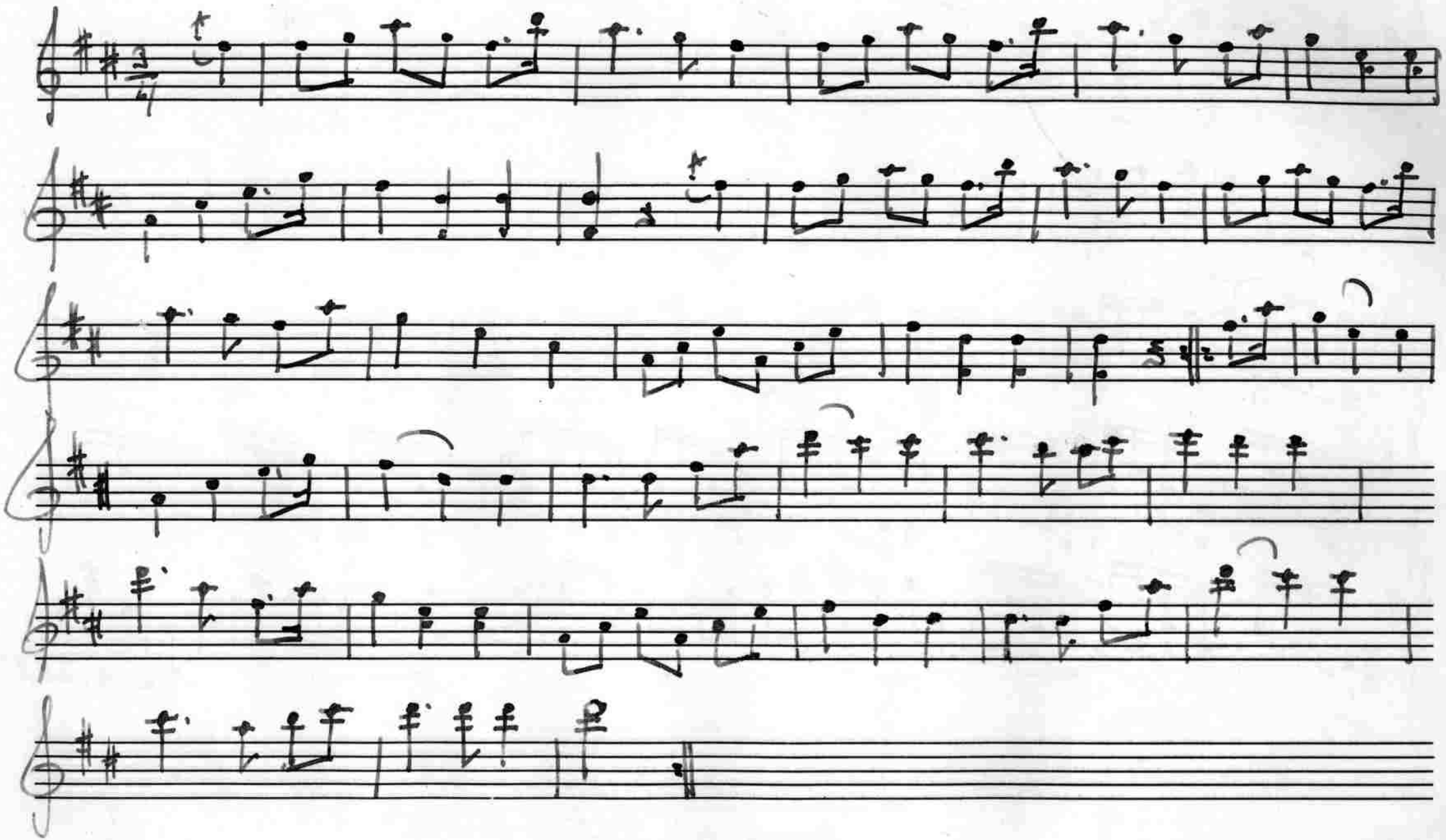

Valsen var från Österhaninge där Petersson lärt den.